Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2001 йил 7 декабрь, жума

Сотувда эркин нархда

№ 247 (2809)

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг
ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

I. 2002 йил 27 январь, якшанба куни Ўзбекистон Республикасининг референдуми ўтказилсин.

II. Референдумда овоз бериш бюллетенига қуйидаги мазмундаги саволлар киритилсин:

"1. Сиз келгуси чақириқ Ўзбекистон Республикаси парламенти икки палатали қилиб сайланишига розимисиз?

2. Сиз Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йиллик қилиб ўзгартиришга розимисиз?"

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 6 декабрь.

БИЗ УЧУН ХАЛҚИМИЗ, ВАТАНИМИЗ МАНФААТИДАН УЛУҒ МАҚСАД ЙЎҚ

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси еттинчи сессияси тўғрисида

АХБОРОТ

Тошкентда иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси еттинчи сессияси ўз ишини бошлади.

Парламент сессияси ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этмоқда.

Мажлислар залида Вазирлар Маҳкамаси аъзолари, республика ташкилотлари раҳбарлари, хорижий давлатлар элчилари ва дипломатик корпус вакиллари, маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари мухбирлари ҳозир бўлди.

Сессия ишини Олий Мажлис Раиси Э.Халилов бошқармоқда.

Олий Мажлис сессиянинг ишчи органи — котибиятни тузди, кун тартибини тасдиқлади.

Сўз Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга берилди.

Давлатимиз раҳбари шу йилнинг 11 сентябрида АҚШда содир бўлган фожеали воқеалардан сўнг минтақада ва дунёда вужудга келган вазиятни чуқур ва батафсил таҳлил қилиб берди. Далатимиз раҳбари халқаро терроризмни вужудга келтирган сабаблар ва омиллар, Ўзбекистоннинг ушбу офатга қарши кураш муаммоларига муносабати хусусида батафсил тўхталди. Бугунги кунда жаҳон ҳамжамиятига таҳдид солаётган террорчиликни барча халқлар ва давлатлар ўз саъй-ҳаракатларини бирлаштирган ҳолдагина бартараф этиши мумкин. Террорчилик билан кураш инсоният олдида, мустақил Ўзбекистон Республикаси олдида турган энг долзарб масалалардан биридир. (Маъруза матни чоп этилмоқда).

Парламентнинг халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси раиси Э.Воҳидов Президент Ислом Каримов маърузасида баён қилинган Ўзбекистоннинг минтақада ва дунёда юзага келган бугунги мураккаб вазиятдаги қатъий нуқтаи назарини қўллаб-қувватлаб, Олий Мажлиснинг Ўзбекистон халқига махсус Мурожаатини қабул қилишни таклиф этди.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси А.Орипов, Бош вазир ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси раиси Д.Ғуломова, "Қизилқумнодирметаллолтин" давлат акциядорлик концерни раиси Н.Кучерский, республика "Маънавият ва маърифат" марказининг Хоразм вилояти бўлими раҳбари Г.Ибодуллаева, Тахтакўпир тумани "Тахтакўпир" ширкат хўжалиги раиси А.Одилов ўз чиқишларида фуқароларни огоҳликка ва террорчилик ҳамда экстремизм кўринишларига қарши курашда ҳамжиҳатликка чақириб, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов маърузасидаги фикрларни инобатга олган ҳолда Ўзбекистон халқига Мурожаат қабул қилишни таклиф этди.

Парламент Ўзбекистон халқига Мурожаатни қабул қилди.

Сўнгра сессияда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов маъруза қилди.

Маърузачи давлатимиз раҳбари Ислом Каримов томонидан ўз вақтида илгари сурилган икки палатали парламентни шакллантириш ғоясини амалга оширишнинг муҳимлигини таъкидлаган ҳолда уни бошқа масала — Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини ўзгартириш билан бир пайтда ўтказиш зарурлигини қайд этди. Мамлакат олий қонунчилик органи ислоҳоти ҳокимиятнинг бошқа бўғинлари такомиллаштирилган, умумий давлат сиёсатини юритишда аниқ ва ҳамжиҳат фаолият кўрсатган шароитдагина самара бериши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколати муддатини ўзгартириш жамиятимизнинг барқарор ва изчил ривожланишини таъминлаш, барча ҳокимият тузилмалари ваколатлари мувофиқлигига эришиш, миллий давлатчиликнинг ташкилий-ҳуқуқий асосларини янада мустаҳкамлаш зарурати билан боғлиқ. Бу масалани ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда ва у мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий тараққиёти, демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш қонуниятларига асосланган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини ўзгартириш тўғрисидаги таклиф сиёсий партиялар ва ҳокимият вакиллик органлари ҳамда сайловчилар ташаббускор гуруҳлари депутатлик фракция ва блоклари, парламентнинг қўмита ва комиссиялари, кўплаб депутатлар ва мамлакатимиз фуқаролари томонидан билдирилди. Таклиф ҳар томонлама муҳокама этилгандан сўнг Олий Мажлис Кенгаши мажлисида маъқулланди. Парламент Раиси сессия мажлислар залида йиғилганлар, аввало, оммавий ахборот воситалари вакилларининг эътиборини шунга қаратдики, давлатимиз раҳбарининг конституциявий ваколат муддатини ўзгартириш таклифи амалдаги Президент номи билан боғлиқ эмас. Шу боис бу масалани муайян шахс номи билан боғламаслик керак. Унга мустақил Ўзбекистоннинг тараққиётига дахлдор умумдавлат миқёсидаги муҳим масала сифатида қарамоқ лозим.

Олий Мажлис Кенгашининг номидан ва унинг топшириғига биноан Э.Халилов депутатлар муҳокамасига икки палатали парламентни шакллантириш ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йилга ўзгартириш масалалари бўйича референдум ўтказиш таклифини ҳавола этди.

Бу таклифни парламентнинг Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси ўринбосари, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси раиси И. Ғофуров, Олий Мажлиснинг Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси Ў.Ҳошимов, "Ўзбекистон металлургия комбинати" акционерлик ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори — бошқаруви раиси А.Фармонов, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Қашқадарё вилояти кенгашининг биринчи котиби Ф.Омонов, Олий Мажлиснинг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси раиси А.Саидов қўллаб-қувватлади.

Бу масалаларни муҳокама этиш чоғида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сўзга чиқди. Давлатимиз раҳбари икки палатали парламентни шакллантириш масаласи ҳаётнинг ўзидан, ҳокимият тармоқларини аниқ ажратиш асосида миллий давлатчилик институтларини янада мустаҳкамлаш заруратидан келиб чиқаётганини таъкидлади. Парламентнинг икки палатали таркиби қонунларни яратиш жараёнининг сифатини, турли ижтимоий-сиёсий кучлар ва алоҳида ҳудудлар манфаатлари мувозанатини таъминлайди.

(Давоми 3-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИС ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, ҳурматли депутатлар!

Азиз ватандошлар!

Олий Мажлисимизнинг сессияси кун тартибига қўйилган масала — халқаро терроризмга қарши курашда доимо сафарбар, доимо огоҳ бўлишимиз ҳақидаги масала — ҳозирги вақтда, ҳеч шубҳасиз, дунё миқёсидаги энг муҳим ва долзарб муаммо бўлиб қолмоқда.

Барчамизга маълумки, кейинги йилларда жаҳоннинг турли ҳудудларида рўй бераётган террорчиликнинг ёвуз кўринишлари тобора кучайиб бормоқда. Яъни, бегуноҳ одамларни ўлдириш, гаровга олиш, бинолар ва турар-жойларни портлатиш, босқинчилик, қўпорувчилик каби мисли кўрилмаган жиноятлар орқали миллионлаб инсонларнинг тинч ҳаётини издан чиқариш, қўрқитиш ва зўравонлик билан ўзининг қабиҳ ниятларига эришишга қаратилган тажовузкор ҳаракатлар авжига чиқиб, шафқатсиз тус олмоқда.

Айниқса, шу йил 11 сентябрда Америка Қўшма Штатларида содир этилган, бир неча дақиқада минглаб одамларнинг ҳаётига зомин бўлган ваҳшийлик ер юзидаги барча миллат ва халқларнинг кўзини бу аччиқ ҳақиқатга очиб берди.

Халқаро терроризмнинг ана шундай ўтакетган ёвуз кирдикорлари дунёдаги барча соғлом фикрли кишиларнинг қаҳру ғазабини уйғотди, унга нисбатан бефарқ бўлиш мутлақо мумкин эмаслигини кўрсатди.

Шу ўринда мен терроризм ҳақида, бу балою офатнинг илдизлари, бугунги мудҳиш қиёфаси ҳақида гапирганда, ўзига эътиборни тортадиган баъзи бир омиллар ва сабаблар хусусида алоҳида тўхталиб ўтиш лозим, деб ўйлайман.

Биринчидан, бундай зўравонлик намойишлари илгари ўзаро боғлиқ бўлмаган ҳолда дунёнинг турли минтақаларида ўзининг манфур башарасини кўрсатиб келган бўлса-да, эндиликда ана шу қабиҳ ҳаракатларнинг бир-бири билан тобора чамбарчас боғланиб кетаётганини англаш қийин эмас.

Бошқача айтганда, гарчи террорчилик ҳаракатларининг бири, айтайлик, Филиппинда, бири Болқонда, бири Чеченистонда, яна бири Яқин Шарқ ёки бошқа минтақа ва давлатларда амалга оширилаётган бўлса-да, бугунги кунда уларнинг барчаси бир занжирга боғлангани, бу тажовузлар ортида катта маблағ, катта кучга эга бўлган, маълум марказлардан бошқариладиган экстремистик кучлар ва ташкилотлар борлиги очиқ-ойдин кўриниб турибди.

Бундай марказларнинг террорчи тўдаларни уюштирадиган, уларни маблағ билан таъминлайдиган, қуроллантирадиган, ваҳшиёна жиноятларга сафарбар этадиган, нафақат айрим минтақа ва қитъаларга қарши, балки бутун дунё, бутун инсониятга қарши ёвуз режалар тузаётган мудҳиш кучга айланиб кетаётганини инкор этиб бўлмайди.

Иккинчидан, халқаро терроризмнинг шу даражага етиши, унинг бутун башарият, жаҳон цивилизациясига қарши офатга айланиб қолганининг яна бир сабаби, кўпгина давлатлар ва уларнинг раҳбарлари, дунёдаги соғлом сиёсий кучларнинг бош кўтариб келаётган мана шундай хавфли офатга охирги пайтгача эътибор бермагани ва қатъият билан кураш олиб бормаганида, деб биламан.

Очиқ айтиш керакки, шулар қаторида айрим сиёсатдонлар, давлат арбоблари ва раҳбарлари балки бу хавф-хатарнинг жирканч башарасини сезган бўлсада, унинг эртанги зарар-зулмини англаган бўлса-да, бу аланга бугун бизлардан узоқ масофада кимнингдир уйини куйдиряпти, мени эса четлаб ўтади, деган хом хаёлда юргани сир эмас, бу ҳам афсуски, аччиқ ҳақиқат.

Бундай номаъқул калтабинлик, бундай ўйинларнинг яна бир кўриниши — мана шу террорчи жоҳиллар ва уларнинг орқасида турган кучлар билан тил топишишга уриниш, сен менга тегма, мен сенга тегмайман, деган сиёсатни олиб бориш ҳолатлари ҳам бугун виждонли одамларни ҳайратда қолдиради.

Таассуфки, бизнинг баъзи қўшниларимиз ва ошноларимиз ҳам бундан истисно эмас.

Бугун вазият ўзгариб бораётганини сезиб, бундай арбоблар ўзларининг терроризмга қарши доимо ашаддий курашчи бўлганини ҳар қадамда кўрсатишга ҳаракат қилишлари ҳам ақли расо кузатувчиларнинг назаридан четда қолмаяпти, деб ўйлайман.

Учинчидан, тобора кучайиб, XXI аср вабоси бўлиб бораётган терроризм офатининг ҳар қайси мамлакат, ҳар қандай халқ ҳаётига таҳдид солиши мумкинлиги, энг кучли, энг қудратли, энг ривожланган давлатлар ҳам унинг зарбасидан четда қололмаслиги бугунги кунда халқаро жамоатчиликка аён бўлмоқда.

Тўртинчидан, бу даҳшатга қарши халқаро ҳамжамият, биринчи галда, қудратли маърифий давлатларнинг кучларини бирлаштириб, бир ёқадан бош чиқариб курашиш зарурлигига, бу балодан, нафақат унинг кўринишларини, балки бу балонинг орқасида турувчи марказларни ҳам таг-томири билан, яна бир бор айтаман, фақат таг-томири билан қўпориб, супуриб ташлаш билангина қутулиш мумкинлигига жаҳон жамоатчилиги қайта-қайта иқрор бўлмоқда.

Мана шундай қарорга келган давлатлар, ниҳоят, бугун терроризмга қарши кураш йўлида коалиция тузиб, баҳамжиҳат бўлиб, ўзининг барча куч ва имкониятларини бирлаштирмоқда.

Энг муҳими, қайси миллат ёки қайси динга мансублигидан қатъи назар, жаҳоннинг барча халқлари ва элатлари бугун терроризмга нисбатан ўз муносабати, ўз нафратини билдирмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, халқаро терроризмга қарши бошланган кураш — бу офат ўзининг жирканч башарасини қаерда, дунёнинг қайси чеккасида намойиш қилмасин — бу ёвуз ҳаракатларнинг барчасига қарши кураш олиб бориш ҳақидаги қатъий қарор бутун жаҳон миқёсида эълон қилинмоқда.

(Давоми 2-бетда).

ТЕРРОРИЗМГА ҚАРШИ КУРАШДА БИРДАМ БЎЛАЙЛИК

Олий Мажлиснинг Ўзбекистон халқига

МУРОЖААТИ

Азиз ватандошлар!

Бугунги кунда бутун инсоният ҳаётига таҳдид солаётган халқаро терроризмга қарши жаҳон ҳамжамияти бошлаган кураш тобора кескин тус олмоқда.

XXI аср вабоси деб ном олган терроризм офати дунёдаги барча соф ниятли кишилар қатори халқимизни, мана шу заминда яшаётган инсонларни асло бефарқ қолдирмайди.

Биз, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутатлари халқаро коалициянинг, ер юзидаги барча тараққийпарвар кучларнинг терроризм балосини таг-томири билан қўпориб ташлаш йўлидаги азму қарори ва қатъиятини тўла қўллаб-қувватлашимизни билдирамиз.

Биз мамлакатимиз Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг шу йил 5 октябрдаги Баёнотида ва Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири билан суҳбатида баён этилган давлатимизнинг халқаро терроризмга қарши кураш борасидаги аниқ ва равшан позициясини халқимиз иродасининг яққол ифодаси, деб биламиз ва ҳар томонлама маъқуллаймиз.

Терроризм деган даҳшатли аждаҳо сайёрамизнинг турли минтақаларида бош кўтараётгани, бу офат умумбашарий цивилизация учун катта хатар экани тўғрисида Ўзбекистон кўпдан буён бонг уриб келгани яхши маълум.

Президент Ислом Каримов 1993 йили Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида сўзлаган нутқида, 1997 йили нашр этилган ва дунёнинг кўпгина тилларига таржима қилинган "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" номли асарида, Европа Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилотининг 1999 йили бўлиб ўтган Истанбул саммитида, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг "Минг йиллик саммити" ҳамда бошқа кўплаб нуфузли халқаро анжуманларда бутун жаҳон жамоатчилигини Афғонистон ҳудуди терроризм ўчоғига айланиб қолаётгани ҳақида қайта-қайта огоҳ этиб, бу машъум хатарга қарши биргаликда курашиш борасида ўзининг амалий таклифларини билдирган эди.

Мамлакатимиз Олий Мажлиси ҳам 2000 йил август ойида жаҳон парламентлари ва халқларига Мурожаатнома қабул қилиб, барча давлатларни халқаро терроризмга қарши курашда бирлашишга чақирган эди.

Афсуски, дунё ҳамжамияти халқаро терроризмнинг реал хавфи тўғрисидаги бундай даъватларга етарлича эътибор бермади.

Фақат шу йил 11 сентябрь куни Нью-Йорк ва Вашингтонда содир этилган мудҳиш террорчилик ҳужумларидан кейингина дунёдаги етакчи давлатлар Америка Қўшма Штатлари бошчилигида бу ёвуз иллатга қарши кенг миқёсда курашга бел боғлади.

Халқаро терроризм, экстремизм ва уни таъминлаб турган наркобизнес балосидан жафо чеккан, унинг жирканч башарасини ўз кўзи билан кўрган, унга қарши тўқнашувларда бегуноҳ қурбонлар берган халқимизнинг бу курашдан четда туриши асло мумкин эмас.

Шунинг учун ҳам халқимиз барча кўринишлардаги терроризмга қарши курашда дунёдаги барча соф ниятли кучлар билан бирлашиб, ўзининг азму шижоати ва қатъиятини намоён этиб, халқаро жамоатчилик амалга ошираётган ишларга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

Ўзбекистон ва унинг Президенти XXI аср вабосига қарши кураш борасида олиб бораётган қатъиятли ва мустақил сиёсат давлатимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини янада оширмоқда.

Биз шуни очиқ айтамизки, Ўзбекистон нафақат Афғонистон заминида, балки бутун дунёда терроризм ўчоқларининг бутунлай тугатилишидан манфаатдордир. Чунки бу манфаат замирида юртимиз тинчлиги, Ватанимиз равнақи, фарзандларимиз келажаги мужассам.

Жаҳолатни қурол қилиб олган, қилмиши бузғунчилик, талончилик ва сотқинлик бўлган кимсалар билиб қўйсинки, Ўзбекистон халқини ўзи танлаган тараққиёт йўлидан, эркин, демократик жамият қуриш йўлидан ҳеч қандай куч қайтара олмайди.

Азиз ҳамюртлар!

Бугун Афғонистон ва унинг теварагида рўй бераётган воқеалар терроризмга қарши кураш бир кунлик ёки бир ойлик иш эмаслигини яққол кўрсатиб турибди. Бундай мураккаб бир вазиятда ҳар бир юртдошимиз, ҳар бир фуқаро ўз вазифасини сидқидилдан бажариши, ўз бурчини виждонан адо этиши, ўз фарзандларини бегона ва ёвуз таъсирлардан асраши, қисқа қилиб айтганда, ҳамиша огоҳ ва ҳушёр бўлиб яшамоғи зарур. Шундагина у юртимизнинг тинчлиги ва осойишталиги учун, буюк келажагимиз учун муносиб ҳисса қўшган бўлади. Шу маънода, "Ўз уйингни ўзинг асра", деган шиоримиз бугун ҳар қачонгидан ҳам долзарб бўлиб турибди.

Биз ён қўшнимиз афғон халқининг ҳам тинч-омон ҳаёт кечиришини, бу жафокаш ўлкада осойишталик қарор топишини истаймиз.

Афғонистоннинг келажаги — афғон халқининг ўз қўлида. Қандай давлат қуриши, қандай тараққиёт йўлини танлаш шу мамлакатда яшаб турган барча миллат ва элатларнинг хоҳиш-иродасига боғлиқ. Бу борада Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг раҳнамолиги ва кўмаги муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиздир. Шу билан бирга, йигирма икки йил давом этган муттасил уруш натижасида вайрон бўлган иқтисодиётни тиклашда ҳам афғон халқига жаҳон ҳамжамиятининг ёрдами даркор.

Бугунги кунда Афғонистонга кўрсатилаётган инсонпарварлик ёрдамининг асосий қисми Ўзбекистон орқали етказиб берилмоқда. Биз бундан буён ҳам ана шундай гуманитар мақсадлар учун мамлакатимизнинг ер, сув ва ҳаво ҳудудлари доимо очиқлигини яна бир карра баён этамиз.

Муҳтарам дўстлар!

Биз барча ватандошларимизга, бутун халқимизга мурожаат қилиб айтамизки:

Озод Ватанимизни, ота-боболаримизнинг асрий орзуси бўлган мустақилликни асраш ҳар биримизнинг ирода ва қатъиятимизга боғлиқдир.

Шу азиз Ватан барчамизники, ер юзида тинчлик ва фаровонлик ўрнатиш йўлида фидокорона меҳнат қилиш, курашиш барчамизнинг муқаддас бурчимиздир.

Бугунги тарихий синов дамларида биз, Олий Мажлис депутатлари, халқимиз хоҳиш-иродасини ифода этиб, халқаро терроризмга қарши курашда давлатимиз раҳбари Ислом Каримов олиб бораётган изчил сиёсатни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимизни яна бир марта изҳор этамиз ва халқимизни бу курашда бирдамликка, собитқадам бўлишга, огоҳликни қўлдан бермасликка чақирамиз.

Ушбу Мурожаатимиз юртимизда яшаётган, миллати, тили, динидан қатъи назар, барча соф ниятли кишилар юрагида акс садо беради, деб ишонамиз.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ.

БИЗ УЧУН ХАЛҚИМИЗ, ВАТАНИМИЗ МАНФААТИДАН УЛУҒ МАҚСАД ЙЎҚ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИС ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Шундан келиб чиққан ҳолда, бугун терроризмга қарши эълон қилинган урушни асло мусулмон динига, алоҳида халқ, биронта миллат ёки давлатга қарши эмас, балки, аввало, халқаро терроризм ва унинг “доҳий”ларига қарши, уюшган тўдалар ва экстремистик марказларга, уларнинг уяларига, база ва полигонларига қарши эълон қилинган узоқ ва давомли кураш, деб тушуниб, бу ҳақиқатни яхши англаб олишимиз даркор.

Бугун ҳеч кимга сир эмаски, йигирма йилдан ортиқ давом этаётган уруш Афғонистонни терроризм маконига, бировни назар-писанд қилмайдиган, бутун инсоният ҳаётига таҳдид солаётган мудҳиш кучлар уясига айлантирди.

Оқибатда бу ҳудуд дунёнинг турли бурчакларида, шу жумладан, ўзимизда ҳам, оғир жиноятларни содир этиб, қўли қонга ботган, на отасини, на онасини тан оладиган жиноятчи ва жоҳил кимсалар паноҳ топадиган макон бўлиб қолди.

Шунинг учун ҳам баъзи бир одамлар соддалик қилиб, баъзилар эса ғаразгўйлик билан айтаётган, яъни Америка Қўшма Штатлари бугун Афғонистонга қарши, у ерда яшаётган мусулмонларга қарши уруш қилмоқда, деган гапларда ҳеч қандай асос йўқлигини қатъият билан таъкидлаш керак.

Аслида, бу тўғрида гапириб ўтиришнинг ўзи ортиқча. Лекин шундай одамлар ҳам топилишини назарда тутиб, биз бу ҳақиқатни яна бир бор такрорлашга мажбурмиз.

Айни пайтда шуни ҳам унутмаслигимиз зарурки, терроризмга қарши кураш — бу бир кунлик ёки бир ойлик иш эмас. Чунки башарият тақдирига дахлдор бўлган ушбу масалани охирига етказмасдан туриб, бу даҳшатли офатни бутунлай йўқ қилмасдан туриб, бу курашни тўхтатиб бўлмайди.

Муҳтарам депутатлар!

Энди ижозатингиз билан халқаро терроризмга қарши кураш масаласига давлатимизнинг муносабати ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Сизларга яхши маълумки, бу масала бўйича бизнинг аниқ қарашимиз ва позициямиз шу йил 5 октябрда эълон қилинган Баёнотда, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири билан бўлган суҳбатда ўз ифодасини топган.

Ўйлайманки, халқимиз, жамоатчилигимиз бундан етарлича хабардор.

Бунга қўшимча қилиб фақат шуни айтиш мумкинки, агар 11 сентябрда Америка Қўшма Штатларида содир этилган фожиали воқеалар жаҳон харитасидаги кўпчилик давлатлар учун кутилмаган, даҳшатли ҳодиса бўлган бўлса, биз бу бало-қазо билан анча илгаридан буён тўқнашиб келамиз.

Ўзбекистон террорчиликнинг жирканч қиёфасини ўз остонаси, ўз ҳудудида авваларoқ кўриб, бутун дунё аҳлини огоҳлантиргани, бу офатнинг олдини олиш энг долзарб муаммога айланиб кетаётганига даъват этиб, кўп-кўп мурожаатлар қилганини жамоатчилигимиз яхши билади.

Агар терроризм бугун бизнинг юртимизга таҳдид солиб турган бўлса, эртага у вабо каби бошқа ҳудудларга ҳам тарқалиб кетиши, бошқаларнинг ҳам уйини ёндириши, агарки, Худо кўрсатмасин уларнинг қўли кимё ва бактериологик ёки ядро қуролига етиб борса, жаҳон миқёсида ўлчаб бўлмайдиган талофатлар етказиши мумкинлиги ҳақида қайта-қайта бонг урганимизни бугун эслатиб ўтиш ўринли, деб биламан.

Биз, қаерда бўлмасин — Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ёки Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти бўладими, бошқа халқаро анжуман ва учрашувлар, сиёсий чиқишлар бўладими — ҳамма жойда, эй одамзот, бу балои азимга бепарво бўлиш мумкин эмас, унинг миллати, дини, чеки-чегараси йўқ, деб бу масалага халқаро жамоатчилик эътиборини қаратишга доимо ҳаракат қилиб келдик.

Лекин, минг афсуски, жаҳон ҳамжамияти, кўплаб ривожланган давлатлар ҳам бу хавфга ўз вақтида етарли баҳо бера олмади.

11 сентябрь куни Нью-Йорк ва Вашингтонда содир этилган даҳшатли фожиалардан кейингина бу балони туғдираётган, унинг ҳақиқий раҳнамоси бўлмиш, халқаро майдонда жойлашиб олган экстремистик марказларни таг-томири билан яксон қилиб ташлашдан бошқа илож йўқлигини англаб етган халқаро жамоатчилик, энг муҳими, дунёдаги энг қудратли давлат — Америка Қўшма Штатлари шу курашга азму қарор қилганига бугун барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз.

Бу борада шуни алоҳида таъкидлашимиз зарурки, ҳозирги кунда кўпгина давлатларнинг раҳбарлари бу масала бўйича Ўзбекистон билдирган ташаббус ва даъватларни эслаб, уларнинг ўз вақтида айтилган ўринли огоҳлантириш бўлганини эътироф этмоқда.

Ўзбекистон нафақат ўз халқининг тинчлиги учун, балки она сайёрамиздаги миллион-миллион одамларнинг ҳаётини сақлаш учун ҳушёрликка чақирганини дунёнинг етакчи сиёсатчилари, давлат арбоблари кеч бўлса ҳам тан олмоқда ва давлатимизнинг ана шундай мураккаб вазиятда, ҳар қандай конъюнктура ва иккиланишдан холи бўлган сиёсатига ҳурмат ва эҳтиромини билдирмоқда.

Бундай муносабат ва тан олишнинг тасдиғини охирги икки-уч ой мобайнида мамлакатимиз раҳбарияти ва вакиллари билан — Ўзбекистонда бўладими, Европа, Япония ёки Америка Қўшма Штатлари ёҳуд бошқа мамлакатда бўладими — ўтказилаётган турли учрашув ҳамда музокаралар мисолида кўришимиз мумкин.

Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистоннинг ўз мустақил позицияси, бу борадаги ирода ва қатъиятига дунё жамоатчилиги муносиб баҳо бераётгани, бундай ҳаққоний муносабат халқаро майдонда мамлакатимизга нисбатан ҳурмат-эътиборнинг янада ошишига сабаб бўлаётганини ҳеч ким инкор этолмайди.

Азиз юртдошлар!

Энди Афғонистон ва унинг атрофида икки ойдан буён давом этаётган аксилтеррорчилик ҳаракатлари натижасида вужудга келган аҳвол ҳақида қисқача ахборот бериб ўтмоқчиман.

Бугунги вазият жамоатчилигимиз, халқимизга телевидение, матбуот орқали берилаётган хабарлардан маълум бўлсада, мен, фурсатдан фойдаланиб, бу масалага Ўзбекистон раҳбарияти ва ҳукуматининг муносабати ҳақида сизлар билан фикр алмашиб олмоқчиман.

Афғонистоннинг яқин тарихида содир бўлган фожиали воқеаларни эсласак, барчамизга аёнки, “Толибон” ҳаракатининг ғолибона юриши 1996 йилда Кобулни ишғол қилишдан бошланган эди. Ўша пайтда толиблар мамлакатнинг қарийб 95 фоиз ҳудудини тез фурсат ичида эгаллаб олгани маълум.

Лекин бу билан Афғонистондаги вазият ижобий томонга ўзгармади, уруш, турли сиёсий кучлар ва этник қатламлар ўртасидаги қонли тўқнашувлар тўхтамади, жафокаш афғон халқининг чексиз азоб-уқубатлари, қурбонлар бериши давом этаверди.

Агар бугун Афғонистонда аксилтеррорчилик операциясининг боришини, “Толибон” ҳаракатига қарши курашни кузатиб, хулосалар чиқарадиган бўлсак, шу йил 9-10 ноябрда Шимолий иттифоқ кучлари томонидан Афғонистоннинг шимолий маркази бўлмиш Мозори Шариф ишғол қилингани, кейинги қисқа вақт ичида эса мамлакат ҳудудининг аксарият қисми толиблардан озод этилганини кўрамиз.

Қисқа қилиб айтганда, бугунги кунда Афғонистон ҳудудида жанговар ҳаракатлар тугалланиш арафасида экани ва улар мамлакат жанубида, Кандаҳор атрофида давом этаётгани кузатилмоқда.

Афғонистон харитасидаги аҳволнинг бундай кескин ўзгаришини таҳлил қилмоқчи бўлсак, бунинг асосий сабабларини бир қанча омилларда кўришимиз мумкин.

Шу кунларда Афғонистонда содир бўлаётган воқеаларни кузатар эканмиз, халқимизнинг “Ёв қочса, ботир кўпаяр”, деган бир мақоли ёдга тушади. Ва мазмунан шунга яқин бўлган “Ғалабанинг отаси кўп бўлади”, деган нақлни ҳам эслаб ўтсак, менимча, ўринли бўлади. Яъни, кейинги пайтда Афғонистон ҳудудида бўлаётган ўзгариш ва жараёнларни ўзича таҳлил қилувчи ва улардан турли-туман хулоса чиқарувчилар сони кўпайиб бораётганини табиий бир ҳол сифатида қабул қилишимиз керак, деб ҳисоблайман.

Лекин, бу воқеалар ва ўзгаришлар қайси томонга бурилишидан қатъи назар, биз ўзимизнинг холисона қарашларимизда қатъий туришимизни ҳеч қачон унутмаслигимиз лозим.

Шуни инобатга олиб, Афғонистонда сўнгги вақтларда рўй берган воқеаларни баҳолар эканмиз, аввало, бу мамлакат ҳудудини “Толибон” кучларидан озод этишда нималар, қандай омиллар муҳим ўрин тутди, деган саволга жавоб топишимиз, бунда қуйидаги сабабларга алоҳида эътибор қаратишимиз керак, деб ўйлайман.

Биринчидан. Аксилтеррористик коалиция тарафидан ўтказилган кучли таъсир натижасида Покистон томонининг “Толибон” ҳаракатига ҳарбий ёрдам беришдан воз кечгани ва шу тариқа мамлакат ҳудудидан Афғонистонга ўтиб, жангларда қатнашмоқчи бўлган жангариларга йўл берилмагани, бу оқимнинг тўхтатиб қолиниши “Толибон” ҳаракатининг қисқа вақтда мағлубиятга юз тутганига сабаб бўлди, дейишга кўпгина асослар бор.

Иккинчидан. Юқорида зикр этилган таъсир туфайли Форс кўрфази атрофида жойлашган мамлакатларнинг “Толибон” ҳаракати билан бўлган алоқалардан воз кечгани ва очиқ айтишимиз керакки, “Толибон” ҳаракатига сўнгги дамларгача экстремистик марказлар томонидан кўрсатилаётган катта миқдордаги молиявий ёрдамнинг чекланиши ҳам бу жараёнда муҳим аҳамият касб этди.

Учинчидан. Америка Қўшма Штатлари ва унинг иттифоқчилари томонидан, аввало, ҳарбий ҳаво кучлари томонидан “Толибон” жангариларига қарши кескин зарбалар берилиши, бунинг натижасида толибларнинг аэродром ва ҳарбий самолётлари, оғир ҳарбий техникаси, асосий базалари, қурол-яроғ, ёқилғи омборларининг ишдан чиқарилиши, шу тариқа улар ўзининг асосий ҳарбий қудратидан маҳрум бўлиши ҳам катта роль ўйнади.

Тўртинчидан. Афғонистондаги Шимолий иттифоққа берилган ёрдам ҳисобидан улар ўз ҳарбий куч-қудратини қайта тиклаб олгани ва жанговар ҳаракатларни шиддат билан олиб боргани ҳам бу борада ҳал қилувчи омил бўлди.

Агарки, мазкур жараёнлар ва эришилган ютуқларга бундан ҳам чуқурроқ қарайдиган бўлсак, Афғонистон харитасида содир бўлган ўзгаришларнинг **энг муҳим сабабини, ўйлайманки, афғон халқининг “Толибон” ҳаракати зулми ва зўравонлигидан чарчаганида, бу ўзгаришларни ижобий кутиб олганида кўришимиз табиийдир.**

Шу нарса аниқки, афғон халқи бундай ўзгаришларни хайрихоҳлик билан кутиб олмаса ва, керак бўлса, бу жараённинг асосий иштирокчисига айланмаса, бугун биз кўриб турган натижаларга эришиш жуда қийин бўлар эди.

Вужудга келган ҳозирги вазиятнинг яна бир жиддий сабаби борки, буни ҳам диққат-эътиборимиздан четда қолдирмаслигимиз керак. У ҳам бўлса, халқаро жамоатчиликнинг терроризмга қарши эълон қилинган курашда кўрсатаётган эътибори ва қатъияти, десак, бу ҳам айни ҳақиқат бўлади.

Агар барча кузатувчилар мана шу мезон ва омиллар Афғонистонда рўй берган бугунги ўзгаришларга асосий сабаб бўлиб, ҳал қилувчи таъсир ўтказганига холисона қараб баҳо берса, юқорида айтилган хулосаларни эътироф этиши муқаррар.

Шу борада жиддий бир масалага эътиборингизни тортмоқчиман. Яъни, Афғонистонда Шимолий иттифоқ олиб бораётган кураш ва жанговар ҳаракатларни мамлакат ҳудудини толиблардан озод қилишдаги яккаю ягона куч, деб таърифлаш ва шу аснода тегишли хулосалар чиқариш, ўртага маълум бир талаблар қўйиш — бу ҳам бирёқлама қараш бўлур эди. Холисона қарайдиган бўлсак, толибларнинг зулм ва ҳукмронлигидан афғон ерининг озод қилиниши — бу Афғонистон ҳудудида мавжуд барча, такрор айтаман, барча кучларнинг ҳамда Афғонистон чегарасидан ташқарида бўлган қудратли кучларнинг ҳаракати ва ёрдами натижасидир, деб қабул қилсак, хато бўлмас эди.

Ана шу хулосалар билан боғлиқ яна бир масала борки, уни ҳам эътиборимиздан соқит қилиб бўлмайди. Яъни, Афғонистон пойтахти Кобулга Шимолий иттифоқ ҳарбий кучларининг кириб бориши билан худдики Афғонистонда жанговар ҳаракатлар ниҳоясига етказилди, мана энди қонуний афғон ҳукумати Кобулда ўз фаолиятини бошлади, шу билан афғон фожиасига якун ясашга замин туғилди, деб фараз қилиш, ўйлайманки, бу ҳам ўта хомхаёл бўлур эди.

Ва бундай қарашлар афғон ҳудудида мавжуд бугунги вазиятнинг янада кескинлашувига сабаб бўлишини, бунинг оқибатида бир-бирига қарама-қарши турган ҳудудий, этник ва диний кучларнинг эртага яна ҳарбий ҳаракатларни авж олдиришини кутиш мумкин. Чунки Афғонистон кўпмиллатли, турли элатли давлат эканини унутмаслигимиз керак.

Бу ўлканинг кўп асрлик тарихини инобатга оладиган бўлсак, вазият шу тупроқда яшаётган турли ҳудуд, миллат, элат ва диний эътиқодга мансуб барча аҳоли қатламларининг манфаатини тўлиқ ҳисобга олмаслик қанча-қанча хунрезлик ва салбий оқибатларга олиб келганини ҳеч ким, ҳеч қачон эсидан чиқармаслигини талаб қилади.

Агарки, Афғонистон можаросига дахлдор бўлган барча давлатлар ва уларнинг раҳбарлари бу заминда тинчлик, осойишталик ва барқарорлик қарор топишини ҳақиқатда ҳам истаса, шунинг тарафдори бўлса, улар, аввало, Афғонистон ҳаётига тааллуқли мана шундай мезон ва омилларни ҳисобга олиши ва ҳар қандай бирёқлама, саёз қарашлардан воз кечиши даркор.

Сўнгги йигирма йилдан ортиқ давр мобайнида Афғонистон ҳудудида давом этиб келаётган қонли воқеаларнинг илдизига етиб бормоқчи бўлсак, ҳеч кимга сир эмаски, бу фожиа Афғонистон давлати тарихига, афғон халқининг менталитетига, яъни турмуш ва тафаккур тарзига, унга хос бўлган хусусиятлар ва аломатларга менсимай қараш туфайли юз берганини кўрамиз.

Бутун бошли бир мамлакатни, халқни қонга ботирган хунрезлик, аввало, бу нозик масалага мана шундай саёз қарашлар ва яна бир бор айтаман, афғон тарихидан чиқадиган хулосаларни менсимаслик ва писанд қилмаслик оқибатида вужудга келган, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Азиз дўстлар, биродарлар!

Келинг, ўзимизнинг яқин тарихимизда бошимиздан кечирган баъзи воқеаларни бир эслайлик.

Етмишинчи йилларнинг охирида собиқ СССРнинг кексайиб, мункиллаб қолган раҳбарлари узоқни кўролмасликлари, калтабинлиги натижасида ўта хатарли, ҳеч кечириб бўлмайдиган қарор қабул қилиб, 280 миллионли халқнинг боши берк кўчага кириб қолишига сабаб бўлди.

Улар, мавжуд вазиятни сохталаштириб, уни ўзларича талқин қилиб, Афғонистонда ҳам совет социалистик тизимини ўрнатамиз, деб аҳмоқона ҳаракатларни бошлади.

Шу мақсадда Афғонистонда ҳокимият тепасига ўзлари кўтариб қўйган Нурмуҳаммад Таракий ёки уни ўлдириб жойини эгаллаган Ҳафизулла Амин бўладими, Аминни йўқ қилиб, ўрнига келтирилган қўғирчоқ раҳбар Бабрак Кармал ёки генерал Нажибулла бўладими, хуллас, уларнинг барчаси билан қалтис ва нопок ўйинларни бошладилар.

Ўша даврда Политбюрода ўтирган қари “доҳий”лар ўз ниятларига эришиш йўлида Афғонистон тахтига ўтқазилган мана шундай шахслар ва уларнинг атрофида тўпланган кучларга, турли ўйинчиларга ёрдам бериш, уларнинг ҳукмронлигини мустаҳкамлаш ва чўзишга ҳар томонлама ҳаракат қилди, қанча-қанча куч ишлатди.

Бу эса жафокаш афғон халқини чексиз ҳалокатларга дучор этди, беҳисоб қурбонлар беришига олиб келди, собиқ иттифоқ таркибидаги республикалар ва халқларнинг азоб-уқубатларига, айрилиқларига, ёш йигитларнинг ҳалок бўлишига, мамлакатнинг оғир талофатлар кўришига, керак бўлса, СССРнинг ўзи охир-оқибатда инқирозга учрашига сабаб бўлганини эслашимиз ўринли, деб биламан.

Муҳтарам дўстлар, халқимизда доно бир мақол бор, яъни “Кўр ҳассасини бир марта йўқотади”. Шундай экан, айтинглар, шу каби хато ва даҳшатли фожиаларга яна йўл қўйишга бизнинг ҳаққимиз борми?

Йўқ ва асло йўқ.

Барчамизга аён бўлиши керакки, бугун Афғонистон майдонида бир-бирига қарши турган кучлар — улар ҳудудий, этник ва диний гуруҳ ёки қатламлар бўладими — бир-биридан ўч олишга, ҳар хил шартлар ёки ўзини устун қўйиш йўли билан эмас, аксинча, бир-бирининг ўзаро талаб ҳамда манфаатларини тан олиб, тил топишишга интилиши ва аввало, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти раҳнамолиги ва воситачилиги асосида қандайдир келишувга эришиш йўли билан бу заминда тинчлик ўрнатиш мумкин.

Акс ҳолда, бугун Афғонистон муаммосини ечишда қизиқиш билдираётган, очиқроқ айтадиган бўлсак, бундан манфаатдор бўлган ҳар қайси кучли давлат бу мамлакат ҳудудидаги ўзи ҳомийлик қилаётган кучларни қўллаб-қувватлайверса, уларни қурол-яроғ билан таъминлашни тўхтатмаса, моддий-молиявий кўмак бераверса, уларни бир-бирига қарши гиж-гижлашдек хунук ҳаракатлар давом этаверса, кенг қамровли коалиция асосида ҳукумат тузилиши у ёқда турсин, бу жафокаш заминда тутаб ётган уруш гулханини ўчириб бўлмайди.

Бинобарин, бизнинг чегарамиздаги уруш ҳам тугамайди. Буни ҳаммамиз яхши англаб олишимиз ва ундан тегишли хулосалар чиқаришимиз зарур.

Сизларга маълумки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг шу йил 15 ноябрда қабул қилган резолюциясида Афғонистоннинг янги, вақтинчалик маъмурияти ва бўлажак ҳукумати кенг коалицион асосда тузилиши, яъни унинг таркибида афғон диёрида истиқомат қилаётган барча ҳудудий, этник ва диний гуруҳларнинг вакиллари бўлиши, бу ҳукумат қўшни мамлакатлар билан ўзаро муносабатларда тинчлик ва яхши қўшничилик тамойилларига амал қилиши ва халқаро нормаларга итоат қилиб яшаши лозимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилган.

Лўнда қилиб айтганда, нафақат Афғонистон атрофида жойлашган қўшни давлатлар учун, ўйлайманки, онгли ҳаёт кечираётган барча халқлар учун тинч-тотув яшайдиган, бетараф бўлган ва барқарор ривожланиш йўлидан борадиган янги Афғонистон керак.

Шунингдек, бу ҳужжатда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгаши барча аъзо давлатларни бугун азоб чекаётган афғон халқига, уй-жойидан ажралган қочоқларга кўрсатилаётган гуманитар ёрдамни кучайтиришга даъват этди.

Ўзбекистон афғон заминидаги қонли тўқнашувларнинг тезроқ барҳам топишидан энг манфаатдор бўлган мамлакат сифатида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ушбу қарорини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашини яна бир марта мана шу минбардан туриб таъкидламоқчиман.

Дарҳақиқат, Афғонистонда тинчлик ўрнатиш, йигирма йиллик уруш туфайли вайрон бўлган иқтисодиётни оёққа турғизиш, ер билан теп-текис бўлиб ётган шаҳар ва қишлоқларни, бино ва турар-жойларни тиклаш мақсадида маблағ йиғиш, керак бўлса, халқаро жамғарма тузиш, энг муҳими, бу мамлакатда яшаётган барча одамларда ўз юртининг келажагига ишонч уйғотиш, аҳолига, афғон халқига бу бошбошдоқлик, зулм ва қатағонлар тугайди, деган кафолатни бериш ҳозирги кунда энг муҳим вазифага айланмоқда.

БМТ Хавфсизлик Кенгашининг қарорларига асосланиб, куни кеча Германиянинг Бонн шаҳрида бўлиб ўтган, Афғонистонда бугун намоён бўлган маълум сиёсий ва ҳарбий, ҳудудий, диний кучларнинг (“Толибон” бундан истисно, албатта) кенгашида эришилган келишув ва қарорларни жафокаш афғон заминида барқарорлик ўрнатиш йўлидаги биринчи қадам, деб қабул қилсак, хато бўлмайди, деб ўйлайман.

Барчангизга маълумки, Ўзбекистон бу хайрли ишга, яъни Афғонистон минтақасида тинчлик ва осойишталик ўрнатишда, аввало, гуманитар ёрдамларини беришда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшяпти — Термиз орқали қиш арафасида оғир аҳволга тушиб қолган афғон халқига мунтазам равишда кўплаб инсонпарварлик ёрдами етказиб берилмоқда.

Шуни айтишим лозимки, бу борада биз фақат юкларни ўтказиб бериш билан чекланиб қолмасдан, бундай савоб иш учун ўз имкониятларимизни ҳам ҳеч қачон аямаймиз.

Ҳурматли депутатлар!

Юқорида айтилган фикр-мулоҳазалардан хулоса қиладиган бўлсак, ҳозирги вақтда Афғонистон ҳудудида бир қарашда ҳарбий ҳаракатлар якунланаётгандек туюлса-да, аҳвол ҳали-ҳануз кескин эканини, аниқроқ айтганда, мураккаб вазият сақланиб қолаётганини англашимиз мумкин. Ва бугунги кўпгина минтақалардаги мавжуд вазият, қолаверса, бутун курраи заминдаги аҳвол кескин ва нотинч бўлиб турганини ҳеч қачон эътиборимиздан соқит қилмаслигимиз даркор.

Шунинг учун нафақат яқин атрофимизда, балки узоқ-яқин ҳудудларда содир бўлаётган воқеаларни ҳам синчиклаб ўрганиб, улардан тўғри хулоса чиқариш, улар кимнинг манфаатига жавоб беришини, бу ҳаракатлар замирида бир қарашда кўзга ташланмайдиган қандай пинҳона мақсадлар ётганини чуқур таҳлил қилишимиз зарур.

Чунки бу воқеалар Ўзбекистонимизга, унинг келажагига, юртимиз хавфсизлигига, бир сўз билан айтганда, бизнинг миллий манфаатларимизга қандай таъсир қилишини англаб, сезгир бўлиб яшашимизни бугун ҳаётнинг ўзи талаб қилмоқда.

Шу маънода, бугунги вазият билан боғлиқ, нафақат Афғонистон, умуман, терроризмга қарши кураш атрофида намоён бўлаётган айрим воқеа ва қарашлар, лўнда қилиб айтганда, баъзи бир ўйинлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтиш ўринли, деб биламан.

Бугун дунёдаги барча соғлом фикрли одамлар 11 сентябрдан кейин халқаро терроризм балосига қарши коалицияга бирлашган қудратли давлатлар ва кучларнинг қатъияти ҳамда улар бу қатъиятни ушбу курашнинг охирига қадар сақлай олиши нечоғли муҳим эканини тобора чуқур англамоқда.

Ҳозирги вазиятда бу коалиция ўзининг ана шу позициясида қанчалик изчил туриши, унинг қатъиятига қандайдир тортишув ва манфаатлар, сиёсий ўйинлар аралашиб қолмаслиги ўта муҳим ва нозик масала бўлиб қолмоқда.

Биз нима учун бунга алоҳида эътибор бериш зарур, деб ўйлаймиз? Бу борада Ўзбекистоннинг манфаати нималардан иборат?

Мухтасар қилиб айтганда, биз Афғонистонда янги ҳукумат тузиш атрофида бошланган тортишув ва сиёсий можаролар авжига чиқиб, терроризмга қарши кураш масаласи эса четда қолиб кетишини, оқибатда Ўзбекистон яна ўз чегарасида бу мудҳиш хавф билан юзма-юз бўлиб қолишини сира ҳам истамас эдик.

Шу нуқтаи назардан қараганда, атрофимизда бўлаётган воқеаларга доимо сезгир бўлиб туришимиз зарур.

Бу борада сиз, халқ ноибларининг эътиборини яна бир масалага тортмоқчиман.

Гап шундаки, бугун баъзи сиёсий кучлар, давлат, жамоат арбоблари ва оммавий ахборот воситаларини, авваламбор, узоқ-яқинимиздаги айрим давлатларни, Ўзбекистон ажратиб берган аэродромда Америка Қўшма Штатлари ҳарбийларининг жойлашгани ва шу аэродромнинг кейинги тақдири кўпроқ безовта қилмоқда.

Улар, Америка ҳарбийлари бу ерда доимий қоладими ёки вақтинчаликми, умуман, бу ҳарбий кучларнинг эртанги режалари нимадан иборат, деган мазмундаги ўз қарашларини баён этмоқда, бу борада кўплаб миш-миш ва уйдирмаларни тарқатмоқда.

Мен ана шундай ташвишда юрганларнинг мушкулини осон қилиш учун бу масала хусусида аниқ фикримни билдирмоқчиман.

Биринчидан, Америка Қўшма Штатлари бу аэродромни қандай мақсадлар учун ишлатиши ва қандай чегаралардан чиқмаслиги ҳақидаги барча саволларга Ўзбекистон билан ушбу мамлакат ўртасида тузилган ҳуқуқий ҳужжатда жавоб борлигини айтиб ўтмоқчиман. Бинобарин, бу борада бошқа тахмин ва гумонларга асос йўқ.

Иккинчидан, табиийки, ўзини мустақил ва суверен, деб ҳисоблайдиган ҳар қайси давлат ва унинг ўз халқи олдида жавоб берадиган раҳбари давлат, жамият ва халқ манфаатларини кўзлаб қарор қабул қилишга ҳақлидир.

Яна бир бор қайтариб айтишга мажбурман — бу масала бўйича қабул қилинган қарор замирида фақатгина Ўзбекистон манфаати, унинг эртанги тинчлиги, осойишталиги ва барқарорлигини сақлаш манфаати турибди.

Шу ўринда олдин ҳам матбуот саҳифаларида билдирган бир фикримга яна қайтмоқчиман.

Давлатимизнинг сиёсати ва ҳаракатларига алоҳида кўз билан қарайдиган баъзи бир газеталар Ўзбекистонни кеча оға бўлган давлатлардан узоқлашиш мақсадида океан ва денгиз сувларида ўз ҳолича сузиб юрган муз тоғига ҳам ўхшатган эди.

Бу борада шуни қатъий айтишим керакки, агар қиёслаш керак бўлса, Ўзбекистонни қандайдир муз тоғига эмас, балки йўли, борар манзили аниқ, рули ва елканлари мустаҳкам бўлган, салобатли ва бақувват кемага ўхшатиш ҳар жиҳатдан тўғри бўлар эди.

Бу кеманинг қайси жойда қандай сузишни белгилайдиган командаси — ҳукумати ва фидойилари бор, аниқ ва пухта режаси бор, бу режаларни амалга оширадиган етакчиси бор.

Ҳар қандай кўзи очиқ, беғараз одам буни кўрмаслиги мумкин эмас.

Ўзбекистон ўз манфаатларига мос йўлдан бормоқда. Биз учун халқимиз, давлатимиз, тинч-тотув ҳаётимиз, келажак авлодларимиз манфаатини кўзлаб ҳаракат қилишдан бошқа мақсад йўқ.

Шунинг учун бу масала атрофида кўп гапиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман. Бу хусусда ҳар хил бўҳтон ва уйдирмаларни тўқиб чиқараётганлар овора бўлади. Агарда бирор кишида бу борада яна савол пайдо бўлса, уларга менинг мана шу сўзларим жавоб бўлиши мумкин, деб ўйлайман.

Биз ўз танлаган йўлимиздан собитқадамлик билан борар эканмиз, нафақат бугунги, аввало, эртанги кунимиз қандай бўлиши, фарзандларимизнинг қандай ҳаёт кечиришини, уларнинг ёруғ келажагини ўзимизга аниқ тасаввур қилиб, режаларимизни шу асосда тузишимиз зарур.

Бунда бизнинг дунё ҳамжамияти, жаҳондаги етакчи давлатлар билан барча соҳалардаги ҳамкорлигимиз муҳим роль ўйнаши табиий, албатта.

Хусусан, ҳеч кимга сир бўлмаслиги лозимки, мамлакатимизнинг дунёдаги энг қудратли давлат бўлмиш Америка Қўшма Штатлари билан узоқ ва давомли, ўзаро манфаатли алоқалар ва муносабатлар тузишига нима ва ким қарши чиқиши мумкин?

Аввало, биз учун муҳим муаммо бўлмиш хавфсизлик масаласида кафолатлар олиш, эртанги озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаётни барпо этишимизда, шу мақсадларга эришиш учун демократик давлат ва фуқаролик жамияти асосларини қуришда, бозор ислоҳотларини охиригача етказишда кўмак ва ҳамкор топиш нақадар муҳим аҳамиятга эга эканини мамлакатимиздаги бирон бир сиёсий куч ёки аҳолимизнинг қатламлари ва уларнинг вакилларига исбот қилиб бериш зарурати борми?

Бу борада қўяётган қадамларимиз ва бугун матбуотда эълон қилинган Америка Қўшма Штатлари ҳукумати билан, аввало, ўзаро иқтисодий алоқаларни ривожлантириш, мамлакатимизда демократик ва бозор муносабатларини чуқурлаштириш, ислоҳотларнинг самарасини ошириш мақсадида ҳамкорликни кенгайтириш ва кучайтириш ҳақидаги имзоланган ҳужжатлар бу масалани шу тариқа ортиқча изоҳлаб ўтиришга зарурат қолдирмайди, деб ўйлайман.

Муҳтарам халқ ноиблари!

Барчамизни ташвишга солаётган, сиёсатдан, ҳар хил сиёсий ўйинлардан узоқ бўлган, оқни оқ, қорани қора, деб биладиган кўплаб содда одамларни чалғитишга қаратилган яна бир масала борки, биз унга ҳам алоҳида эътибор беришимиз керак.

Яъни, ўлим талвасасига тушиб қолган террорчиларнинг одамларни алдаш, уларнинг онгини бузғунчи ғоялар билан заҳарлаш, керак бўлса, оқни қора деб кўрсатишга уринишларини, уларнинг бу йўлда ҳар қандай қабоҳат ва разилликдан ҳам тап тортмаслигини биз доимо ёдда тутишимиз зарур.

Бунинг хавфли томони шундан иборатки, инсон қиёфасини йўқотган, қўли қон террорчилар ва уларнинг “доҳий”лари мўмин-мусулмонларнинг соддалигидан, диний ҳиссиётларидан фойдаланиб, ўз жинояткорона қилмишларини ислом дини номидан хаспўшлашга интилмоқда.

Бундай кучларнинг маккор тарғиботчилари нафақат Афғонистон, балки бошқа кўплаб давлатларда ҳам жойлашиб олиб, бугунги кунда терроризм марказларига берилаётган зарбаларни барча мусулмонларга қарши, ислом динини бутунлай йўқ қилишга қаратилган уруш, деб жар солмоқда.

Шунинг учун, такрор айтаман, бугун атрофимизда рўй бераётган воқеалар, хусусан, Афғонистондаги вазиятни инобатга оладиган бўлсак, кенг жамоатчилигимизнинг асосий бурчи халқимизни, одамларнинг онгу тафаккурини, биринчи галда ана шундай ёлғон ташвиқот, ғаразли уйдирма ва мишмишлар таъсиридан асраш бўлмоғи лозим.

Мен хаёлан яна ва яна ўта муҳим бир масалага қайтаман. Ва шу масалани бугун ойдинлаштириш зарур, деб ўйлайман.

Агар мендан бугунги ғоят мураккаб, таҳликали бир вазиятда ўзимизни, юртимизни ҳимоялаш учун, одамларимизнинг, миллатимиз ва халқимизнинг онгини, тафаккурини ёвуз таъсир ва чалғитишлардан асраш учун нима қилиш керак, бу борадаги энг муҳим вазифа нимадан иборат, деб сўраса, мен, энг аввало, дину диёнатимизни, унинг софлигини асрашимиз зарур, деб айтган бўлардим.

Кимга қандай туюлмасин, бугун динимизнинг асл моҳиятини асраш, унинг маъно-мазмуни нақадар пок ва эзгу эканини, дин биз учун асрлар давомида ўзлигимизни, миллатимиз, наслимизнинг энг яхши қадриятларини сақлаб қолишда буюк ҳаётбахш куч бўлиб келаётганини такрор ва такрор таъкидлашимиз, бу ҳақиқатни одамларнинг онгига сингдиришимиз даркор.

Айнан шунинг учун ҳам, бугун биз яна дину диёнатимиз ҳимояси йўлида қатъий туришимиз: “Эй ватандошлар, биродарлар, динимизни, иймонимизни асрайлик”, деб, баланд овоз билан айтишимиз керак.

Агар биз бугун дину диёнатимизни уни бузиб талқин этаётган кимсалардан ҳимоя қилмасак — шундай хатарни яқин тарихимизда ва бугуннинг ўзида ҳам бошимиздан кечирмоқдамиз — одамлар, айниқса, ҳаёт тажрибаси, онгу тафаккури ҳали етарли бўлмаган ёшларимиз эртага ана шу кучларнинг машъум таъсирига тушиб қолиши мумкин.

Бизнинг ислом динига бўлган ихлосимиз, эътиқод ва садоқатимизни бутун жаҳон аҳли кўриб-билиб турибди. Мен сўнгги йилларда юртимизда диний қадриятларни тиклаш, улуғ уламоларимизнинг муборак қадамжоларини обод қилиш, динимизни ҳар томонлама чуқур ўрганиш йўлида амалга ошираётган катта-катта ишларимизни эслаб ўтирмоқчи эмасман.

Лекин кейинги ўн йил мобайнида муқаддас Қуръони каримнинг она тилимиз — ўзбек тилида минг-минг нусхада икки марта нашр этилганининг ўзи ана шу эътиқод ва садоқатимизнинг яна бир исботи эмасми?

Бизнинг мана шу муборак заминимиздан номлари бутун мусулмон оламида чексиз эҳтиром билан тилга олинадиган Имом Бухорий, Имом Термизий, Имом Мотуридий, Имом Марғиноний, Баҳоуддин Нақшбанд каби улуғ алломалар етишиб чиққани билан барчамиз фахрланамиз.

Айни пайтда, динни ниқоб қилиб олган жиноятчи тўдалар, қаллоб ва чаласавод кимсалар дунёга ана шундай мўътабар зотларни берган юртимизга, энг оғир замонларда ҳам Оллоҳни ҳамиша қалбида, юрагида сақлаб келган халқимиз шаънига турли бўҳтонлар ёғдиришдан тоймайди. Терроризмга қарши бошланган курашни бутун ислом динига қарши уруш, деб кўрсатишга уринаётган бу манфур кимсалар мусулмонларни ҳимоя қилиш керак, деган қабиҳ иғволарни тарқатишдан ҳам қайтмайди.

Шу муносабат билан мен айтмоқчиман: ҳа, бугун динимизни асраш керак, мўмин-мусулмонларни ҳимоя қилиш керак.

Лекин динимизни биринчи галда, ўзини “чин мусулмон” деб даъво қилаётган ана шу ёвуз кучлардан, ҳар қадамда жиҳод деб оғиз кўпиртириб, дин номидан бузғунчилик қилаётган қонхўр ва қотиллардан асраш керак.

Мусулмонларни ўз орамизда юриб, адоват ва низо уруғини сочаётган фирибгар одамлардан ҳимоя қилиш керак.

Кўп асрлик тарих шундан далолат берадики, динимизни ана шундай зарарли таъсирлар, кўпорувчи кучлардан ҳимоя қилиш зарурати ҳамма замонларда ҳам долзарб муаммо бўлган.

Биргина ўтган йили муборак таваллуд санасини нишонлаганимиз буюк мутафаккир бобомиз Имом Мотуридийнинг дини ислом моҳиятини бузиб талқин қиладиган турли оқимлар ва уларнинг намояндаларига қарши қандай матонат ва маърифат билан курашганини эслайлик.

Ҳидоят йўлини асраш ва авайлаш кераклигига даъват этган бобомиз Имом Марғиноний насиҳатларини эслайлик.

Хўш, айтинглар, азиз дўстлар, биродарлар, юртимизда яшаб ўтган, динимиз ривожига унутилмас ҳисса қўшган ана шундай улуғ аждодларимизнинг бебаҳо мероси, ўлмас асарларида бирон-бир ғаразли фикр борми?

Дин номидан фитна қўзғашга, одамларнинг уй-жойини бузиш, мол-мулкини талашга, уларни қувғин қилишга, ўлдиришга даъват борми?

Ислом тафаккури, ислом фалсафаси, ислом маданияти марказлари деганда барча мусулмонларнинг кўз олдига, энг аввало Маккаю Мадина, Бағдод ва Дамашқ, Қоҳира ва Машҳад, Самарқанду Бухоро каби кўпгина табаррук масканлар келиши табиий.

Лекин бугун ўзи уя қуриб олган тоғу тошларни ислом маркази деб даъво қилаётган террорчи газандаларнинг сурбетлиги шу даражага етмоқдаки, уларнинг бошлиғи ўзини, нима эмиш, “амирул-мўминин”, яъни ер юзидаги барча мусулмонларнинг амири, подшоси, деб эълон қилибди.

Ўз-ўзидан савол туғилади: дунёдаги бир ярим миллиарддан ортиқ мусулмон номидан гапиришга ким уларга ваколат ва ҳуқуқ берибди?

Ахир, ўзингиз бир ўйлаб кўринг, Қуръони карим нозил бўлган муқаддас замин — Саудия Арабистони подшоси ҳам хокисорлик билан ўзини икки муқаддас масжиднинг ходими, хизматчиси деб атайди-ю, зоти зурриёди, насл-насабининг тайини йўқ аллақандай кимсалар бутун мусулмон умматига раҳнамолик даъво қилади?

Келинг, азиз дўстлар, бир зумга мен ўзимни Президент эмас, сизлар ҳам депутат эмас, деб тасаввур қилиб кўрайлик.

Ҳаммамиз ҳам, алҳамдулиллоҳ, мусулмонмиз. Мана шундай қабиҳ кучлар муқаддас туйғуларимизни оёқости этса, куппа-кундузи дину диёнатимизга туҳмат қилса, бунга бепарво қараб, бефарқ бўлиб ўтиришга бизнинг ҳаққимиз борми? Кўксида озгина виждони, иймони бор ҳар қандай одам бундай ярамас ишларни кўрганда ўз-ўзидан ёниб кетмайдими?

Шунинг учун ҳам ҳозирги мураккаб ва таҳликали бир пайтда ҳақиқатни ёлғондан, дўстни душмандан ажратиш ўта муҳим аҳамиятга эга.

Албатта, бу борада жамиятимизда бир қанча ишлар амалга оширилмоқда. Биз муҳтарам руҳонийларимиз, имом-хатиблар халқимиз ўртасида динимизнинг асл моҳиятини очиб бериш учун олиб бораётган ишларни яхши биламиз. Лекин улар дину диёнатимизни асраш учун фақат жума намозларидагина эмас, ҳар куни, доимий равишда даъват этсалар, ўйлайманки, бу Яратганимизга ҳам, унинг бандаларига ҳам мақбул бир иш бўлур эди.

Нега деганда, ислом дини номидан қўпорувчилик, бузғунчилик қилаётган кимсаларни жиловлаб қўйиш ҳар бир иймонли кишининг, ҳар бир мусулмоннинг муқаддас бурчидир.

Азиз ватандошлар!

Бугун Олий Мажлис номидан бутун халқимизга қарата қабул қилинаётган Мурожаатноманинг асосий маъноси ҳам шуки, у бизни, эй одамзот, кўзингни оч, ўзингни ўзинг ҳимоя қилмасанг, четдан келиб сени ҳеч ким ҳимоя қилмайди, дея огоҳ этади.

Шунинг учун эртанги ҳаётингни ўз қўлинг билан барпо этишинг керак, эккан ниҳолларинг мевасини, қурган уйларингнинг роҳатини, фарзандларинг камолини кўрай десанг, ёвузликка қарши курашмоғинг лозим, деган ҳақиқатни барчамизга яна бир бор эслатади.

Такрор айтаман: тинчлик учун, эртанги кунимизнинг осойишта ва ёруғ бўлиши учун барчамиз қатъият билан курашмоғимиз зарур.

Мен мана шу залда ўтирган халқ ноибларига, барча-барча инсонларга, улар орқали бутун халқимизга эсон-омонлик, куч-қувват ва омадлар тилайман.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси еттинчи сессияси тўғрисида

АХБОРОТ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини узайтириш тўғрисида фикр билдирар экан, гап бу ўринда, аввало, айрим шахсларнинг хоҳиш-истагига боғлиқ бўлмаган ҳолда фаолият юритадиган, жамиятимизнинг барқарор ва жадал ривожланишини таъминлайдиган самарали давлат бошқаруви тизимини ташкил этиш ҳақида бораётганини таъкидлади. Фақат халққа таянадиган кучли ва адолатли ҳокимият элу юрт манфаатлари ва унинг муносиб келажагини кафолатлашга қодир.

Олий Мажлис 2002 йил 27 январда келгуси чақириқда икки палатали парламентни шакллантириш ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йилга ўзгартириш масалалари бўйича референдум ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси молия вазири М.Нурмуродов Ўзбекистон Республикасининг 2002 йилги Давлат бюджети лойиҳаси ва Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастурини депутатлар муҳокамасига ҳавола этди. Олий Мажлиснинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Б.Панаев ушбу масалалар бўйича қўшимча маъруза қилди.

Мамлакатнинг асосий молиявий ҳужжатини ва Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастури муҳокамасида Қоракўл тумани ҳокими А.Раҳмонов, Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек тумани ҳокими А.Мажидов, Ўзбекистон Республикаси "Пахтабанк" акционерлик тижорат банки бошқаруви раиси Қ.Тошматов, Оқдарё туманидаги 2-ўрта мактаб директори Ж.Исроилов, Тошкент шаҳридаги тез тиббий ёрдам клиник шифохонасининг бош шифокори Т.Миродилов иштирок этди. Олий Мажлис Ўзбекистон Республикасининг келгуси йилги Давлат бюджети ва Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастурини қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа масалалари қўмитаси раиси И.Кочмарик депутатлар эътиборига Ўзбекистон Республикасининг Шаҳарсозлик кодекси лойиҳасини тақдим этди. Олий Мажлис Шаҳарсозлик кодекси лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллади ва уни умумхалқ муҳокамаси учун оммавий ахборот воситаларида чоп этиш ҳақида қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Иқтисодиёт ислоҳ қилиш ва тадбиркорлик қўмитаси раиси М.Умаралиев депутатларга "Хўжалик ширкатлари тўғрисида"ги ва "Масъулияти чекланган ва қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида"ги қонунлар лойиҳаларини тақдим этди. Мазкур қонунлар лойиҳалари муҳокамасида "Совпластитал" Ўзбекистон-Италия қўшма корхонасининг бош директори А.Мелкумов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Ў.Исмоилов, Олтинсой тумани ҳокими Р.Олимов иштирок этди. Парламент ушбу қонунларни ва уларни жорий этиш тартиби тўғрисидаги қарорларни қабул қилди.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг еттинчи сессияси ўз ишини давом эттиради.

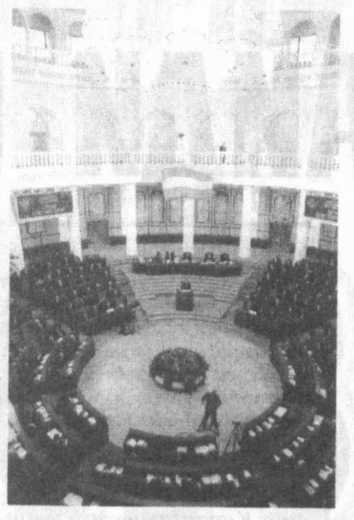

СУРАТЛАРДА: сессия пайти.
Абдувоҳид ТЎРАЕВ (ЎзА), Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ҲАЛИ ҲАММАСИ ОЛДИНДА

2001 йилнинг 5 декабри хотирамга мангу муҳрланиб қолди. Чунки мен шу куни Оқсаройда Юртбошимиз қўлидан мукофот олдим. «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими» унвонига сазовор бўлдим.

Мен 30 йилдан буён тиббиёт соҳасида ишлаб келаман. Меҳнатининг қадрланиши киши кўнглини кўтариб, унинг одамлар, эл-юрт, жамият ва Ватанга кераклигини англатаркан. Шахсан менинг ўзим ана шундай хуш туйғулар оғушидаман. Бундай ҳолат, биз — шифокорлар ибораси билан айтганда, кайфиятни кўтаришдан ташқари умрни ҳам узайтиради.

Кеча мен мукофот олдим. Айни вақтда масъулият ҳам олдим. Бу менинг юртим олдидаги фарзандлик қарзимдир.

Олий тоифали мутахассис сифатида мустақил Ўзбекистон тараққиётига ўз меҳнатим билан баҳоли қудрат ҳисса қўшиш менинг олий мақсадимдир.

Зоя ДОЛЖЕНКО,
«Янгийўл» санаторийси бош шифокори.

Эътироф

МУНОСИБЛИК МАСЪУЛИЯТИ

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими» унвонини ижодкорларга ғамхўрлик ва ишонч ифодаси деб биламан. Уни шахсан болапарвар мамлакатнинг болажон Юртбошисидан олишим мени янада руҳлантирди. Шоирлари, ёзувчилари давлат раҳбарининг эътиборида турган юрт бахтга чулғанади, гуллаб-яшнайверади, — деб ўқигандим бир пайтлар. Бугун эса бунинг гувоҳи бўлиб турибман.

Навбатдаги асосий вазифа мукофотга муносиб бўлмоқдир. Бунга фақат меҳнат билан эришилади. Газетамиз саҳифаларида ҳар йили юзлаб истеъдодлар кашф қилинмоқда. Уларга газета тўғри йўл кўрсата билса, болаларни ватанпарвар, Юртбошисига садоқатли қилиб тарбиялаш ишига ҳисса қўша олса, билингки, мен бахтиёрман.

Умида АБДУАЗИМОВА,
«Тонг юлдузи» газетасининг Бош муҳаррири.

АМАЛИЁТ ШИФО МАСКАНЛАРИДА

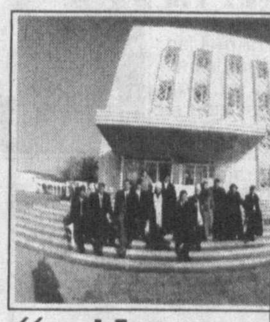

1-Тошкент тиббиёт институтининг Урганч филиали Ўзбекистон Конституцияси билан тенгдош — 9 ёшда. Ушбу ўқув масканида даволаш ва педиатрия факультетлари мавжуд бўлиб, унда 960 нафар талаба билим олмоқда. Бўлажак шифокорлар устозлари — профессор-ўқитувчилар бераётган тиббий билимни амалиётда ҳам мустаҳкамламоқдалар. Улар амалиётни вилоятнинг кўзга кўринган шифо масканларида ўтаётганлари қўл келмоқда.

СУРАТЛАРДА: билим масканининг умумий кўриниши; доцент Туйғуной Хўжаева машғулотда.

Р.ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган суратлар.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

«МЕҲР — КЎЗДА»

Пойтахт вилоятининг Қуйи Чирчиқ туманида ўтказилган тадбир «Меҳр — кўзда» деб номланди. Тадбирда кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар, ногирон ва ёлғиз қарияларга саховатпеша ташкилотлар томонидан совға-саломлар улашилди.

МАРҲАМАТГА МАРҲАМАТ

Андижон вилоятининг Марҳамат тумани болалари гўзал оромгоҳга — болалар боғига эга бўлдилар. Мазкур боғ ҳомий ташкилотларнинг кўмагида ҳашар йўли билан бунёд этилди.

«МОҲИРА»НИНГ МОҲИР ҚИЗЛАРИ

Гулистонда «Моҳира» ўқув маркази ташкил этилганига беш йил бўлди. Бу орада юзлаб қизлар тикувчи-бичувчилик каби ҳунар эгалари бўлишди. Айни пайтда марказ раҳбари М.Отаева яна икки ихтисослик бўйича ўқув курслари очиш ҳаракатида. Бу ҳаракат амалга ошса, компьютер ва сантехника ускуналари чилангарлари тайёрлаш ҳам йўлга қўйилади.

ҲИММАТЛИ ТАДБИРКОРЛАР

Урганч шаҳридаги болалар шифохонаси бугунги кун талабларига мос қилиб қайта таъмирланди. Замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари келтирилди. Бунёдкорлик ишларида вилоятнинг катта-кичик корхоналари ва ташкилотлари ҳам четда турмадилар. Шифохона ишга тушган кун эса «Хоразмавтотеххизмат» ҳиссадорлик жамияти ва «Султон морам» хусусий фирмаси уларга «Дамас» автомашиналари совға қилишди.

ЎЗБЕКИСТОН БОШ ВАЗИРИНИНГ ТАШРИФИ

Шу йил 3-7 декабрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў.Султонов Японияга ташриф буюрди.

Ташриф давомида республика Бош вазирининг Япония Бош вазири Ж.Коизуми, ташқи ишлар, молия, адлия, иқтисодиёт, савдо ва саноат вазирлари, Япония парламенти аъзолари, шунингдек, Япония халқаро ҳамкорлик банки (JBIC), Япония халқаро ҳамкорлик бўйича агентлиги (JICA) ва Япония ташқи савдо ташкилоти (JETRO) президентлари билан музокаралари бўлиб ўтди.

Халқаро ва минтақавий характердаги долзарб масалалар бўйича бўлиб ўтган фикр алмашувлар чоғида томонлар барча соҳалардаги ўзаро манфаатли икки томонлама ҳамкорлик ривожини юқори баҳоладилар ҳамда уни янада чуқурлаштириш зарурлиги юзасидан келишувга эришдилар.

Шу билан бирга, халқаро сиёсатнинг муҳим масалалари бўйича, хусусан, Афғонистонда давом этаётган ҳарбий ҳаракатларни ҳисобга олган ҳолда Марказий Осиёдаги вазиятни барқарорлаштиришнинг эҳтимол тутилган йўллари борасида икки мамлакатнинг қарашларидаги яқинлик қайд этилди ҳамда халқаро ҳамжамиятнинг халқаро терроризм, экстремизм, наркотик моддаларнинг ноқонуний айланиши ва уюшган жиноятчиликка қарши ҳаракатларини қўллаб-қувватлаш изҳор этилди.

Музокаралар чоғида Япония томони халқаро терроризмга қарши курашда Ўзбекистоннинг ролини ҳамда Афғонистонга инсонпарварлик ёрдами етказиб беришда халқаро ташкилотларга кўрсатаётган кўмагини юксак баҳолади.

Шу муносабат билан Ўзбекистон делегацияси томонидан Япония ҳукуматининг Афғонистон масаласи бўйича сиёсати, шунингдек, 2002 йил январь ойида Афғонистон иқтисодиётини қайта тиклаш бўйича кенгайтирилган халқаро конференция ўтказиш ташаббуси тўла қўллаб-қувватланиши изҳор этилди.

Томонлар Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотларни бундан кейин ҳам давом эттириш зарурлиги юзасидан муштарак манфаатдорлик билдирди ҳамда Япония томонидан бу йўналишда мамлакатимиз ҳукуматининг саъй-ҳаракатлари қўллаб-қувватланиши изҳор этилди.

«Жаҳон» АА.

Юксак мукофот учун миннатдорлик

Президентимиз Ислом Каримовнинг Фармонларига мувофиқ, Истиқлолимизнинг 10 йиллиги муносабати билан турли жабҳалардаги фидокорона меҳнати, ишлаб чиқариш, илм-фан ва маънавиятни юксалтириш борасида улкан муваффақиятларга эришгани учун юртдошларимиздан катта бир гуруҳи Ватанимизнинг орден ва медаллари, фахрий унвонлари билан тақдирланган эди.

Қутлуғ сана — Конституция куни байрами арафасида Оқсарой қароргоҳида Юртбошимиз шундай шарафга муяссар бўлган ҳамюртларимиздан бир гуруҳига Ватанимизнинг юксак мукофотларини тантанали равишда топширди.

Шу кунларда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида мўътабар мукофотларга сазовор бўлган юзлаб юртдошларимизни тақдирлаш маросимлари бўлиб ўтмоқда. Мукофотларни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари, ҳукумат аъзолари, Қорақалпоғистон Республикаси раҳбарлари, вилоятлар ва шаҳар ҳокимлари топшираётир.

Мукофотланганлар номидан сўзга чиққанлар ўзларининг камтарона меҳнатлари юксак қадрланганi учун Президентимизга миннатдорлик изҳор этиб, бундан буён ҳам бутун куч ва ғайратларини мустақил Ватанимиз равнақи, тинчлиги ва осойишталиги йўлида сарфлайверишларини таъкидламоқдалар.

(ЎзА).

8 декабрь — Конституция куни

Олий қадриятлар кафолати

Пойтахтимизда "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси — олий қадриятлар кафолати" мавзуида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Тадбир республика Маънавият ва маърифат маркази, Ҳуқуқий маърифат тарғиботи маркази, Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институти ҳамкорлигида ташкил этилди.

Анжуманда мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлат ва адолатли фуқаролик жамияти қурилиши жараёнида аҳоли кенг қатламлари, айниқса, ёшлар Бош Қонунимизни чуқур ўрганиши, унинг мазмун-моҳиятини теран англаши катта аҳамият касб этаётгани таъкидланди. Президентимиз Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида"ги Фармойиши бу борада амалий қўлланма бўлмоқда.

Баҳс-мунозара тарзида ўтган тадбирда ёшлар тарбиясида Бош Қонунимизнинг ўрни ва аҳамияти, Конституция — соғлом турмуш тарзи омили, оналар ва болалар ҳуқуқлари билан боғлиқ мавзулардаги маърузалар тингланди.

Элбек ХОЛИҚОВ,
ЎзА мухбири.

ТОШКЕНТ ДЕКЛАРАЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

4-6 декабрь кунлари Тошкентда Осиё-Тинч океани минтақасидаги "Бағрикенглик тармоғи"нинг иккинчи анжумани бўлиб ўтди.

Тадбирда миллатлараро тотувликни мустаҳкамлаш, дунё халқлари орасида бағрикенглик ва тинчлик маданиятини ривожлантириш борасида амалга оширилиши лозим бўлган ишлар хусусида фикр алмашилди.

Ўндан ортиқ мамлакатдан келган олимлар, сиёсатчилар, дин арбоблари, турли халқаро ва нодавлат ташкилотлари вакиллари мазкур масалалар борасидаги тажрибаси, кузатишлари билан ўртоқлашди. Шунингдек, тинчлик ва бағрикенглик маданиятини тарғиб қилиш, "Бағрикенглик тармоғи"нинг аҳамиятини янада юксалтириш борасида таклифлар айтилди.

Учрашувда Осиё-Тинч океани минтақасидаги "Бағрикенглик тармоғи"нинг иккинчи анжумани якунларига доир Тошкент Декларацияси қабул қилинди.

(ЎзА).

Комиссия йиғилиши

Зулфия номидаги Давлат мукофоти Республика комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан ушбу мукофотга тавсия этилган номзодлар кўриб чиқилди.

Йиғилишда жойлардаги мактаб, лицей, коллеж, корхона ва ташкилотлардан мазкур танловнинг иккинчи босқичига 930 дан кўпроқ номзод тўғрисида ҳужжат келиб тушгани, улар пухта ўрганиб чиқилгандан кейин 75 нафари танлаб олиниб, Республика комиссиясига тақдим этилгани таъкидланди.

Комиссия аъзолари ва ишчи гуруҳларига ушбу номзодлар ижодий ишларини кўриб чиқишда тақдим этилган илмий-ижодий асарлардаги бадиий ва илмий-амалий янгилик, халқимиз маънавиятини юксалтириш, мустақиллик ғояларини кенг тарғиб этиш, жамиятимизда ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий жабҳаларда олиб борилаётган ислоҳотлар моҳиятини очишда уларнинг изланишлари нечоғлик аҳамиятга эга эканига алоҳида эътибор қаратиш зарурлиги таъкидланди.

Йиғилишда муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

(ЎзА).

Қорақалпоғистонда мамлакат ўрмон хўжалиги ходимларининг жорий анжумани ўтказилиб, унда барча вилоятлар вакиллари, соҳа мутахассислари, олимлар иштирок этдилар.

ЎРМОНЧИЛАР АНЖУМАНИ

Яшил бойлигимиз ҳисобланган ўрмонларни муҳофаза қилиш, ихота ҳудудларини кенгайтириш, тупроқ эрозиясига дарахтзорлар барпо этиш орқали курашиш, саҳро дарахтлари ҳамда бутালари сони ва майдонини кўпайтириш юзасидан амалий чоралар белгиланди. Энг муҳими анжуман иштирокчилари Орол денгизининг қуриб чўлга айланаётган ўзанини ўз кўзлари билан кўрдилар.

— Анжуманимизнинг Қорақалпоғистон заминида ўтказилиши жуда тўғри бўлди, — дейди Бухоро вилоят ўрмон хўжалиги бошқармаси бошлиғи Ғайрат Муҳаммедов. — Вазият билан танишгач бу ерлик ҳамкасбларимизга амалий ёрдам бериш режаларини тузиб олдик.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Хорижий сармоялар — ишлаб чиқаришга

ЧЎЛНИНГ МОЙ БУЛОҒИ

Корхона ҳовлисида биринчи учратган кишим Зафаробод туманидан «Ашур» фермер хўжалиги раҳбари Холбуви она Эшонқулова бўлди.

— Икки тонна оқмой («пахта ёғи» демоқчи), 6 тонна кунжара ва 4 тонна шелуха олаяпман, — деди қўлидаги қоғозларга ишора қилиб. — Юртбошимизга минг раҳмат! «Тадбиркорликни ривожлантиринглар, қишлоққа саноатни олиб келинглар», — деб вазифа қўйдилар-у, чўлимизда ҳам мана шундай яхши корхона бунёд бўлди. Дўстликдаги «Эл-Эрк-Нур» корхонаси қурилгандан бери 100-150 километр йўл юриб, Гулистон ва Янгийўл мой заводларига қатнашдан қутулдик. Мойларнинг сифатлилигини айтинг. Ғаллазор ўғитлаб, сув тараётган ишчиларим роса хурсанд бўладиган бўлди.

— Бу ёғи ҳар куни ош десангиз-чи? — дейман онахоннинг қувончига қўшилиб.

Суҳбатдошим «Ҳа-ҳа» дея бош ирғайди-да, шодлигини айтиб, адо қилолмайди. Бирзумда 15 гектар ғаллазорининг бир қарич бўлиб кўклаб ётганини, 25 гектар ерни экишга тайёрлаб, яхоб бераётганларини, бултурги даромаддан 15 бош қорамол сотиб олганларини тўкиб солади.

— Энди молларимизга кунжара ҳам, шелуха ҳам бор, — дейди. — Кўнгилни тўқ қилиб, ишлашдан бошқа не керак? Ерни тайёрлаймиз, уруғлик ғамлаймиз, хуллас, келаси йил ғамини еймиз-да.

Корхона маъмурий биносига кирганимда бу ер анча гавжум эди. Одамларнинг гап-сўзларидан уларнинг кўпчилиги фермерлар бўлиб, кимдир келаси йил учун шартнома тузишга, яна биров жорий йилда давлатга сотган пахталари чигитини қайта ишлатиб, мой ва бошқа маҳсулотлар олишга келганини англадим. Корхона ҳисобчилари уларга хушмуомалалик билан хизмат кўрсатишарди.

Дарвоқе, Сиз ҳали «Эл-Эрк-Нур» корхонасини билмайсиза? Унинг ташкил этилганига эндигина уч йил бўлаяпти. Тадбиркор Суннатилла Эргашев 1999 йил охирида Осиё тараққиёт банкининг 660 минг доллар кредитига Франциянинг «Делепланк» фирмасидан ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш асбоб-ускуналари келтириб, барпо этган эди. Суткасига 25 тонна чигит ёки бошқа ўсимликлар уруғини қайта ишлаш қувватига эга бу мўъжаз корхонага туманнинг 35 нафар ёшлари ишга жалб этилганди.

Ҳали корхонанинг хомашё заҳираси йўқ эди. Авваллига ёш жамоа яқин хўжаликлар деҳқонларидан махсар ва бошқа мойли экин уруғлари харид қилишиб, ишлаб турдилар. Бу орада «Ёғмойтамакисаноат» уюшмаси ва вилоят ҳокимлиги корхона жамоасини қўллаб-қувватлаб, «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси раҳбарларидан корхона учун чигит жамғармаси ажратишни илтимос қилишди.

— Иккинчи чорак ўрталарига бориб, чигит олдигу, ишларимиз юриша бошлади, — дейди корхона раҳбари С. Эргашев. Ишчиларимиз кайфияти кўтарилганини айтинг.

Ҳа, дарҳақиқат, шундай! Юртимизда тадбиркор-у ишбилармонларга ўз ишларини йўлга қўйиш ва ривожлантириш учун барча имкониятлар яратиб берилмоқда. Бу ишга айниқса, муҳтарам Президентимиз алоҳида эътибор қаратиб, кўпгина нуфузли йиғилишларда бошқа раҳбарларни ҳам шунга даъват этаётгани айни муддао, халқ дилидаги мақсад бўлмоқда.

Корхона жамоаси дастлабки йилни 2682 тонна чигитни қайта ишлаб, ундан 327,2 тонна тоза мой, 1200 тонна кунжара, 941 тонна шелуха олиш ва бу маҳсулотларни Дўстлик, Мирзачўл, Арнасой туманлари аҳолисига етказиб бериш билан якунладилар. Уларни сотишдан келган 93,9 миллион сўм пулнинг 67,1 миллион сўми бюджет ва солиқларга тўланиб, корхона даромади 26,8 миллион сўмдан ошди. Корхона ишчиларининг ўртача ойлик иш ҳақлари эса 15700 сўмни ташкил этди. Бу ҳисоб-китобларга корхона жамоасининг етим-есирлар, кам таъминланган оилалар, ногиронлар ва фахрийларга қилган 400 минг сўмлик хайриялари кирмайди.

Биринчи йил рақамлари анча салмоқли бўлса-да, булар ҳали мижозлар кутган эмасди. Улар жамоадан эндиликда корхона қуввати ва унумдорлигини ошириб, маҳсулотлар турини кўпайтиришларини кўтардилар. Корхона раҳбари Суннат Эргашев вилоят ҳокимлиги кўмагида Германиядан «ЕТП-20» русумли иккита қўшимча янчиш-зичлаш ускунаси сотиб олгани сабаби ҳам шу эди. Бу билан корхона суткасига илгариги 25 ўрнига 70 тонна чигитни қайта ишлаш қувватига эришди.

«Ҳаракатда-баракат», деганлари рост экан. Корхона ишчилари жорий йилнинг ўтган ўн бир ойи давомида 5023,5 тонна чигитни қайта ишлаб, ўзлари билан шартнома тузган 162 нафар фермер ҳамда Дўстлик ва Мирзачўл туманлари «Матлуботсавдо» ҳиссадорлик жамиятлари савдо ходимлари кўнглини олдилар. Бошқача қилиб айтганда, 600 тонна тоза мой, 2262 тонна кунжара ва 1756 тонна шелуха етказиб бердилар. Бу — 310 миллион сўм пул ва ундан 212,5 миллион сўм бюджет ва солиқ тушуми дегани.

Айни пайтда корхонада 96 киши меҳнат қилаяпти. Уларнинг ўртача ойлик маошлари 22,5 минг сўмга тўғри келади. Бундан ташқари ҳар куни икки маҳал текин иссиқ овқат, йилига икки марта кийим-кечак берилмоқда. Меҳнат илғорларини рағбатлантириш ҳам намунали ташкил этилган. Уларга ойлик, чораклик мукофотлар бериб борилади. Баҳром Ҳасанов, Рамил Чулмуродов, Шавкат Мирзаахмедов, Виктор Асачев каби пешқадамлар ҳар ойда иш ҳақларига 10-15 минг сўмгача қўшимча пул олмоқдалар.

Шуни айтиш ўринлики, корхона маъмурияти хом ашё сифатида фақат чигитдан эмас, соя, махсар ва бошқа ўсимлик уруғларидан ҳам фойдаланмоқда. Жумладан, ўтган йили 700 гектар лалми ерда махсар етиштирди, бу йил эса 21 тонна соя уруғи сотиб олди.

Шу кунларда корхонага яна 15 нафар ёш ишчи таклиф этилаётир. Улар яқинда қурилиб, суткасига 4 тонна (20 минг дона) совун ишлаб чиқараётган янги цехда ишлайдилар. Корхона раҳбарининг айтишича, 2002 йилда олиф ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилади.

Ҳа, айтганча, корхона катта кредит эвазига бунёд этилган эди-ку, у қандай қайтарилмоқда дерсиз? 660 минг долларнинг 480 минги аллақачон қайтарилди. Жамоа аъзолари гарданларидаги қолган қарзларни келаси йилдан нарига ўтказмоқчи эмаслар.

Юртимизда мойга бўлган эҳтиёж ортиб бораётир. Бу — тўкинлик, фаровонлик белгисидир. «Эл-Эрк-Нур» каби корхоналар эса ана шу тўкинликнинг қайнар булоқларидир.

Келдиёр ЖЎРАҚУЛОВ.

«Ўзбектуризм» миллий компанияси жамоаси «Андижонтурист» ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Акромжон Солижоновга отаси

Солижон ХИДИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси «Фан ва тараққиёт» илмий-технологик мажмуаси жамоаси мажмуа раисининг илмий ишлар бўйича муовини техника фанлари номзоди Ғиёс Ғуломовга акаси

Ғофур ҒУЛОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ҲИКМАТ

Тўғри юриб, тўғри кезган тўқ бўлар

БИТТА КУМУШ, ИККИТА БРОНЗА

Вьетнамнинг Хошимин шаҳрида дзюдо бўйича ёшлар ўртасида Осиё чемпионати ниҳоясига етди. Унда республикамиз вакиллари ҳам муваффақиятли иштирок этишди. Самарқандлик Ўткир Қурбонов ва Бобур Очилов (Чирчиқ)ларга бронза медаллари насиб этган бўлса, Алишер Бозоров (Бухоро) кумуш медални қўлга киритди.

Спорт дараклари

БОКСЧИЛАР ЗАФАРИ

Ватанимиз чарм қўлқоп усталари Россияда ўтказилган Халқаро турнирда зафар қучишди. Бахит Сарикбоев 63 кг вазн тоифасида бош совринни қўлга киритган бўлса, Ўткирбек Ҳайдаров (75 кг) ва Шерзод Ҳусанов (67 кг)лар кумуш медаль соҳиби бўлишди. Яна икки нафар вакилимиз — Рафкат Эралиев (57 кг) ва Сергей Михайлов (85 кг) шоҳсупанинг учинчи поғонасини банд қилишди.

Тўлқин РЎЗИЕВ.

РУҲИМНИ ЧУЛҒАЙДИ ШУ АЗИЗ КИТОБ

Ўзим билан суҳбат

Жонажон Ватанимизнинг Асосий қонунини мароқ билан ўқийман. Унинг ҳар бир сатрини юракдан мушоҳада қилиш мақсадида аввал савол қўйиб, сўнг жавобни Конституциядан оламан. Сиз ҳам руҳимни, шууримни чулғаган бу суҳбатга қулоқ тутинг-чи...

— Нега биз ҳар йили Конституция қабул қилинган кунни байрам қиламиз?

— Чунки бу мўътабар китоб Ватанимизнинг қуёшли сиймосини ҳуқуқий тилда ифода этган. Унинг дунёга келиши мамлакатимиз байрами.

— Конституциянинг муаллифи ким?

— Бутун Ўзбекистон халқи. Асосий қонунимизнинг матнини муҳрлашда Ўзбекистоннинг биринчи Президенти Ислом Каримов Раислигидаги Конституциявий комиссия тарихий вазифани бажарган.

— Мазмун-маслаги жиҳатдан бу ҳужжат дунёдаги қайси халқларнинг конституциясига ҳамоҳанг?

— Жаҳон аҳли ҳавас қиладиган, ривожланган мамлакатлар тажрибаси ҳисобга олинган. Айни пайтда ўз халқимизнинг азалий ва эзгу қадриятлари ҳам сингдирилган.

— Ўзбекистон қандай давлат?

— Суверен демократик республика.

— Модомики Конституцияда давлат тили ўзбек тили деб ёзилган экан, бошқа тилларга муносабат қандай?

— Давлатимиз ўз ҳудудида истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва анъаналари ҳурмат қилинишини таъминлайди, уларнинг ривожланиши учун шароит яратади.

— Давлат ҳокимиятининг ягона манбаи нима?

— Халқ.

— Кимларни халқ деймиз?

— Ўзбекистон халқини миллатидан қатъий назар, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этади.

— Бу халқ номидан кимлар иш олиб бориши мумкин?

— Фақат халқ сайлаган Республика Олий Мажлиси ва Президенти.

— Ўзбекистонда демократия нимага асосланади?

— Умуминсоний принципларга. Уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади.

«Конституция — ҳаётимиз»

— 15-моддада Конституция ва қонунлар устунлиги сўзсиз тан олинади, дейилган. Қайси бири муҳимроқ?

— Албатта, асосий қонун — Конституция-да. Кейинги моддани ўқинг: «Бирорта ҳам қоида ёки бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжат Конституция нормалари ва қоидаларига зид келиши мумкин эмас».

— Фуқаро ўз давлатидан қандай кафолат кута олади?

— Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида ҳам, унинг ташқарисида ҳам ўз фуқароларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларга ҳомийлик кўрсатишни кафолатлайди.

— Энг оғир жиноят нима?

— Инсон ҳаётига суиқасд қилиш.

— Диний эътиқодга Конституция қандай муносабат билдиради?

— Ҳар бир инсон хоҳлаган динга эътиқод қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга.

— Ўзбекистонда кимлар мулкдор бўлишга ҳақли?

— Ҳар бир шахс.

— Конституция атроф табиий муҳитга қандай муносабатда бўлишни тақозо этади?

— Фуқаролар атроф табиий муҳитга эҳтиёткорона муносабатда бўлишга мажбурдирлар.

— Ўзбекистон иқтисодиёти нимага йўналтирилган?

— Бозор муносабатларини ривожлантиришга.

— Унинг негизини нима ташкил этади?

— Хилма-хил шакллардаги мулк.

— Мулкдорларнинг ўз мулкига муносабати қандай?

— У мулкига ўз хоҳишича эгалик қилади, ундан фойдаланади ва уни тасарруф этади.

— Қандай бойликлар умуммиллий бойлик ҳисобланади?

— Ер, ер ости бойликлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий заҳиралар.

— Фарзанд тарбиясига ким масъул?

— Ота-оналар ўз фарзандларини вояга етгунга қадар боқиш ва тарбиялашга мажбурдирлар.

— Ота-онага ким ғамхўрлик қилади?

— Вояга етган, меҳнатга лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида ғамхўрлик қилишга мажбурдирлар.

Шу тариқа Конституциямизнинг ҳар бир сатрини қалб призмасидан ўтказдим. Қаранг, бу муҳим китоб ҳар ўқилганда кўнгилда ажиб бир туйғу ҳосил қилади. Уларни дилга жойлаганда беқиёс куч ва қудрат жўш уради.. Чиндан ҳам Асосий қонунимиз она халқимизнинг асрий орзу-ниятларини ўзида ифода этган.

Шуҳрат ЖАББОРОВ.

қонуни» танловига

ОИЛА БУТЛИГИ — ЖАМИЯТ РАВНАҚИ

Кишилик жамиятининг шаклланишида Конституция асосий пойдевор бўлиб хизмат қилади. Шундай экан, ҳар бир давлатнинг фуқароси, у ким бўлишидан, қайси лавозимни эгаллашидан, диний эътиқодию ирқи, жинсидан қатъий назар, ана шу пойдеворни — Конституцияни моддама-модда, бандма-банд билиши, унинг туб моҳиятини англаб олиши ва ўзининг кундалик ишида ундан зарур даражада фойдаланиши шарт.

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида жамиятнинг энг бошланғич бўғини ҳисобланган Оила масаласига алоҳида ёндашилган. Чунки, оила жамиятнинг қандай шаклланиши, унинг жуда катта нуфузини белгилаб беради. Оила хотиржамлиги, унинг мустаҳкам асосга қурилиши, тарбиявий жараёнларнинг қонун талаби асосида йўлга қўйилиши маҳалланинг, жамиятнинг кучқудратини белгилашда муҳим аҳамиятга эгадир.

Конституцияда алоҳида оила масаласига боб ажратилиши беҳудага эмас. Давлатимиз, қолаверса, шахсан Президентимиз оила мустаҳкамлигига жуда катта эътибор қаратар эканлар, демак, унда ўзига хос рамзий маъно бор. Асосий қонунимизнинг 63-моддасида шундай дейилади: «Оила жамиятнинг асосий бўғинидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга».

Мустақилликнинг дастлабки кунлариданоқ бу масала ўзбек давлатчилигининг диққат марказида бўлиб келди. Чунки оила мустаҳкам, тўқфаровон яшаса, маънавий етук бўлса, давлатнинг ишончи, кучи, ишлаб чиқаришининг асосий бўғини ҳисобланган баркамол авлод дунёқараши тез шаклланади. Оила иноқ, топилган неъмат ҳалол ва пок бўлса, ўша оиладан ҳеч қачон барака аримайди, бири икки бўлаверади.

Оиланинг мустаҳкамлиги, соғломлиги доимо давлат назоратида, деган сўзлар Конституцияга беҳудага киритилмаган.

Соғлом фарзанднинг вояга етиши, аввало, унинг соғлом туғилишини давлат ўз назоратига олган. Боланинг туғилишидан тортиб, маълум ёшга етгунга қадар бепул тиббий ёрдам кўрсатиш ёки ҳомилали аёлнинг ҳар ойда текширувдан ўтказиб борилиши шунчаки гап эмас.

Соғлом она — соғлом бола, соғлом бола — соғлом жамиятдир. Бас шундай экан, бизга соғлом оила, соғлом она ва бола, қолаверса, соғлом оила керак. Машҳур француз адиби Мишель Монтенда шундай жумлалар бор: «Узоқ вақт тинчтотув, вафо-садоқатда бирга кечирилган умр бахт ва саодат белгиси, унинг энг ишончли далолатидир». Аҳил оилада, садоқат билан кечирилган умрда жамиятда содир бўлаётган жараёнларга лоқайдлик, танбаллик бўлмайди.

Оила жамиятнинг асосий бўғини ҳисобланиб келинар экан, фарзанд тарбиясида отаона бевосита масъул эканлигини ҳам унутишга ҳаққимиз йўқ. Баъзан, ана шу жиҳатларга эътибор кўнгилдагидек кечмаётганлиги сезилиб қолаётир. Баъзан, ота фарзандлар олдида ўз оталик бурчини, она эса оналик бурчини унутиб қўяётганлиги ҳолатлари учраб турмоқда.

Мен бир оилани билардим. Аёл «топар-тутари»нинг мазаси йўқ, деб биринчи турмушидан ажралиб кетди. Иккинчисига турмушга чиқди. Қарангки, иккинчисининг феълида жамият йўриғига тескари бўлгани эгри йўллар билан пул топиш, ичкиликбозлик ва яна бошқача иллатлар бор экан.

Муттасил ичиш, уйдаги уруш-жанжал оилада юзага келган, икки фарзандга ҳам бевосита таъсирини ўтказди. Муштипар аёлини пул топиб келишга зўрларди у. Аёлнинг тайин касб-кори бўлмагани учун савдо-сотиққа «шўнғиб» кетди. Ичкилик оқибатида пайдо бўлган фарзандлар касалманд туғилди. Катта ўғил вояга етабошлагач, «ёмон» болалар гуруҳига қўшилди. Ўғирлик қилиб, бир неча бор қўлга тушди. Вояга етмаганлиги учун уни қўйиб юборишди. Кейинги ўғил ҳам руҳий камчилик билан дунёга келгани учун оилада нима бўлаётганлигига фаҳми етмас эди.

Оқибат, ота ўзига ўхшаган бошқа бир «бетайин аёл» билан кетди, болаларига кўринмайдиган бўлиб қолди. Она уззукун майда-чуйда савдо-сотиғи билан бўлиб, болаларининг тарбияси билан шуғулланмади. Шу орада катта ўғил ўғирлик қилиб, икки марта қамалди, гиёҳвандликка берилди. Унинг руҳияти бутунлай издан чиқди. Куни битган экан, руҳий даволаш масканида жон таслим қилди ва ўша юртда қолиб кетди. Иккинчи ўғил 28 га чиқибдики, ҳануз тайинли гапиролмайди.

Она эса оғир руҳий касалликка мубтало. Давлат унга нафақа тўламоқда, даволашни бепул қилиб берган. Хўш айтинг-чи, бу оилада қандай маъни бор?

Оиланинг давлат муҳофазасида эканлиги Конституциянинг мантиқий давоми бўлган қатор норматив ҳужжатларда ўз ифодасини топган. 1990 йил 3 майда қабул қилинган «Кўп болали оилаларга нафақа миқдорини кўпайтириш тўғрисида»ги Президент Фармони шулардан биридир. Мазкур Фармон ўзбек халқининг болажонлик табиатини кўрсатади. Шунингдек, республика Президентининг 1994 йил 16 июль Фармонига кўра бозор муносабатлари шаклланаётган шароитда болали оналарга давлат йўли билан ёрдам берилишини кучайтириш, ёш авлодни тарбиялаш муаммоларини ҳал этишда ижтимоий кафолатларни таъминлаш мақсадида 1994 йил сентябрдан бошлаб нафақа турларидан иборат тизим жорий этилди.

1994 йил 1 октябрдан эса аҳолини давлат томонидан ижтимоий ҳимоялашнинг бутунлай янги тури, кам таъминланган оилаларга ҳар ойда бериладиган моддий ёрдам жорий этилди. Бундан кейин изчил жорий этилаётган ислоҳотлар Конституция белгилаб берган қоидаларнинг ҳаётбахшлигини кўрсатди.

Дарҳақиқат, давлат оиланинг баркамол ривожланиши, авлоднинг дуркун ўсиши учун барча имкониятлар яратмоқда. Бизнинг вазифамиз ана шундай имкониятлардан тўла фойдаланиш, мустақил мамлакатимизга муносиб авлодни тарбиялашда четда турмай, ижтимоий-сиёсий ҳаётга фаол аралашишдан иборатдир.

Солижон БОЙМАТОВ,
«Маънавият ва маърифат» маркази Янгийўл шаҳар бўлими раҳбари, фалсафа фанлари номзоди.

АЗИЗ ВАТАНДОШЛАР !

«Камалак-ТВ»
Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси жамоаси сизларни умумхалқ байрами —

КОНСТИТУЦИЯ КУНИ

билан самимий қутлайди.

Барчага тинчлик, саломатлик, фаровонлик, Ватанимиз равнақи ва гуллаб-яшнаши йўлидаги ишларингизда улкан зафарлар тилаймиз.

«Камалак-ТВ» ҚК

БИЗНЕС БАНК

Азиз ватандошлар !

Сизни 8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси

КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

БИЛАН САМИМИЙ ТАБРИКЛАЙМИЗ !

Она-диёримиз тараққиёти йўлида саъй-ҳаракатларингизни амалга оширишингизда улкан зафарлар ҳамроҳ бўлсин.

Сизга мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат ва шоду хуррамлик тилаймиз.

«БИЗНЕС БАНК»

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Ш. Ризаев, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. Ҳошимов.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 3115. 20397 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшид ТОҒАЕВ ва Зокир БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t -Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — Қ. Эшматов.
Навбатчи — F. Жабиев.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти— 23.20
1 2 3 4 5 6